



DI Komasseter Robert  
Budapest  
Dietter 2 II 8

# KELET

## ZSIDÓPOLITIKAINAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Str. Baron L. Pop (volt Brassai  
utca) 10. szám. Telefonszám: 9-77  
ELŐFIZETÉSI ARAK:  
Félévre . . . . . 600 lej  
Negyedévre . . . . . 320 lej  
Egy hónapra . . . . . 110 lej  
KÜLFÖLDI  
ELŐFIZETÉSI ARAK:  
Egy évre 10 dollár  
Egy óra 1 dollár (vagy ennek  
megfelelő pénznem)  
Hirdetések tarifa szerint  
vételnek fel

### Maniu gesztusa

Maniu Gyula lemondása és a politikai élettől való visszavonulása áll ma a közérőnként az ország politikai életének homlokerében. „Erett megfontolás” juttatott erre az elhatározásra, amely egyike a bucsulevelésében a nemzeti parasztpárt vezére. De ha nem is tartotta volna ezt szükségesnek kiemelni, akkor is nyilvánvaló lett volna, hogy a politikai élettől való sztoikus visszavonulás nagyon alapos megfontolások után következett be. És ez a megdöbbentő gesztus elemi erővel váltotta ki az emberekben a kérdést: Mi indíthatta Maniu Gyulát az önkéntes száműzetéshez? Mi történt a kulisszák mögött, milyen súlyos eseményeknek kellett közrejátszóként szembevonulnia vissza az ember, aki negyven év óta áll szakadatlanul és töretlenül a közéleti harcok első frontszárazán? Akit az események mostoha-szerűen, vagy az ellenfelek látszólagos felülkerekedése sem tudott soha eltántorítani a céltól, amelyet maga elé kitűzött? Aki soha még fel nem adott egy utkövetet, amelybe a személyét angazsálta?

Nyilvánvaló, hogy nem személyi okok vezették közre ennél az elhatározásnál. Maniu nem érzi magát fáradtnak, nem hiszi, hogy missziója befejeződött, hanem nem hiszi, hogy egy vesztett csata után lecsüggesztett fővel kell támaszkodnia a hadszíntérről. Bizonyára bizonyos melanchóliával látja, hogy két és fél éves kormányzásának szkillái és kardinálisai között hajótörést szenvedtek azok az ideálok, amelyek nevében Nagyrománia megteremtése óta szakadatlanul harcolt. Bizonyára szomorúan állapítja meg, hogy az ország ötven évnyarazok a metódusok és ugyanazok az erkölcsök érvényesülnek, amelyeket neki sem sikerült eltüntetni és megsemmisíteni. És rezignált reflexiókra kell hangolnia őt annak tudata, hogy az erdélyi gondolatokkal együtt az erdélyi vezetőket is ismét eltávolították a hatalom utjából.

Maniu Gyula személyiségének legmegragasztóbb vonása éppen páratlan szívósságában, felörlhetetlen és megörökös ellenállóképességében leledzik. Eppen ezért nyilvánvaló, hogy visszavonulása mögött nem rezignált belebörtönözés, hanem egy következményeiben nagyon alaposan és hidegen átgondolt stratégiai sakkhúzás rejtezik. Sokféleképpen igyekeznek magyarázni ezt a gesztust, amelynek megindoklását Maniu még nem tartotta időszerűnek. Kétségtelen azonban, hogy az elmúlt évtizedek politikai eseményeinek hátterében kell keresni a nemzeti parasztpárt vezére lemondásának igazi okait. Maniu a visszavonulás ultima rációjával tiltakozik egy rendszer ellen, amelynek meghonosítása a monarchikus restaurálás után vette kezdetét. Bizonyos helyről a politikai élet strukturájának megváltoztatását, a politikai pártok likvidálását, a jelenlegi pártvezérek „capitis deminució”-ját, új kormányzati metódusokat, „új ritmust” kezdtek követelni.

Maniu szembezállt ezekkel a törekvésekkel. Ugy tartotta, hogy a román állam mai nyomoruságos helyzetében a kísérletezések katasztrófális következményeket vonhatnak maguk után. Emiatt egyre mélyebb és egyre áthidalhatatlanabb lett a szakadék közte és a legfőbb alkotmányos fórum között. A

Az erdélyi nemzeti parasztpárti szervezetek elhatározásának megmäsítésára igyekeznek rávenni Maniut

## Nem választ új elnököt a nemzeti parasztpárt: fenntartják Maniunak az elnöki széket

A külföldön is mély impressziót keltett Maniu Gyula váratlan visszavonulása. Avescescu marsall az Indreptareaban követeli, hogy a monarchia restaurálása után helyzések vissza jogaiba a román népet is

Bucuresti-Bukarest, június 24. (Az Új Kelet tudósítójától). A politikai élet még mindig Maniu Gyula visszalépésének hatása alatt áll. Bombaként csapott le az ország közéletébe a nemzetiparasztpárti vezér visszavonulásának híre, amelynek éppen azért tulajdonít a közvélemény különös fontosságot és jelentőséget, mert mindenki tudja, hogy Maniu elhatározása mögött igen komoly események húzódnak meg. Csak kormánykörökben igyekeznek Maniu visszavonulását persifálni és gúnyos kommentárokkal kísérni, egyebekben az összes pártvezérek és az egész fővárosi sajtó egyöntetűen megállást parancsol Maniu váratlan gesztusa mellett. Jellemző a hangulatra az a vezércikk, amely az Adeverul ma délutáni számában látott napvilágot. A lap többek között a következőket írja:

**Az első pártvezér le tudta vonni a konzekvenciákat**

„Maniu még nem hozta nyilvánosságra az okot, amely őt egy ilyen súlyos elhatározásra bírta. Am az egész világ ismeri ezt az okot: Maniu tiltakozni akar egy politikai rendszer ellen, amely már régebről utban volt, de amely különösen a Jorga-kormány megalakulása alkalmával nyilatkozott meg. Tíz perc alatt összeeskábáltak egy technikusokból álló kormányt, miután igen furcsa módon meg hiúsult ugyanez a kormányalakulat, bár az a kettős előnye volt, hogy Titulescu vezette volna és egy működésben levő parlament támogatását élvezte volna. Azután jött a trónbeszéd, amelyben a parlamentárizmus kompromittálásáról beszélnék. A Jorga-kormány céljai ma már világosan állanak. Maniu az első pártvezér, aki le tudta vonni a konzekvenciákat. Nincs szükség többé pártokra? Nincs szükség a jelenlegi pártvezérekre? Nagyon egyszerű: visszavonul Badacsonyra. Kormányzásának ideje alatt sohasem mentesítettük Maniut a jól megérdemelt kritikától. Ma azonban nem tudjuk be nem vallani, hogy méltóságteljes és néma visszavonulása a régi politikusok meghatározó gesztusaira emlékeztet. Nem akarja magára venni azt a vádat, hogy akár egy ellenzéki kritikával is utjában áll az új ritmusnak. Elmegy tehát, hogy gondolzza ősei földjét Badacsonyban. Bukarestben pedig itt maradnak az új ritmus mesterei.

Természetesen, az idő mulik. És mi lesz, ha egy szép napon kiderül, hogy a mai kísérlet nem sikerült. Ha világosan látszani fog, hogy az új ritmus csődöt mondott. Mi fog történni akkor a badacsonyi remetével, akinek javára dolgozik az idő is és izoláltsága is, amely körül a legenda már szövi bűvös hálóját. Egyszerű a kérdés. Jorga és Argetoianu figyelembe ajánljuk, akik mind a ketten jól ismerik a politikai történelmet. . .

**Maniu neve újra legendás lesz**

Egy másik helyen azt írja az Adeverul, hogy visszavonulása folytán Maniu neve ismét legendás lesz és ereje félelmetesen nőni fog. Ugyancsak általános a vélemény, hogy a külföldön hatalmas visszhangot fog kelteni Maniu visszavonulása. Ugyanakkor Maniu az alkotmányos parla-

mentáris és demokratikus rezsimet képviseli.

Kormánykörökben különbözőképpen kommentálják Maniu gesztusát. Egyesek szerint Titulescu két hónapon belül a nemzeti parasztpárt vezére lesz. Mások azt hangoztatják, hogy Maniu lépése csak látszólag bátor, a valóságban azonban nem az, mert nem mondja meg, hogy miért mondott le. Ugyancsak kormánypárti körökből lanszirozzák azt a verziót, hogy Maniu azért vonult vissza, mert nem akarta kitenni magát azoknak a súlyos kritikáknak, amelyekben a választéllati vita során a nemzeti parasztpárt kormányzását részesítették volna. Maniu azt is érezte, hogy pártjában az elégedetlenség egyre nő és az erdélyiek és a taranis-ták között csak mesterséges eszközökkel tartható fenn az egyetértés látszata.

## „Végre egy ember!”

Az Adeverul ezekre a kommentárookra válaszképpen megjegyzi, hogy a főváros lakóinak nagyréze, midőn tudomást szerzett Maniu elhatározásáról, így kiáltott fel: — Végre egy ember!

Liberális vezetők és körök szintén a legnagyobb érdeklődéssel fogadják és kommentálják a történeteket. A párt tagjainak egy része örvend, hogy a nemzeti parasztpárt elnökének távoztával eltűnt a liberálisok egyik legnagyobb és legveszedelmesebb ellenfele, másik része azonban a párt esetleges ilyen természetű előnyeivel többre tartja azt a veszteséget, amely Maniu lemondásával Románia közéletét érte és ezt mélyen sajnálja.

Általában elismerik, hogy dr. Lupu adott legpregnansabban kifejezést annak a magasabb álláspontnak, hogy Maniu visszalépését nem lehet egy párt belügyének tekinteni és nem lehet pártszempontból megítélni.

A nemzeti parasztpárt ma délelőtt elnökségi ülésen tart, a végrehajtóbizottság pénteken fogja értekezletét megtartani.

Nagy érdeklődés fogadta azt a hírt, hogy Avescescu marsall is vissza akar vonni, bár koránál fogva ez indokoltabbnak és természetesebbnek látszik. Az Indreptarea, a néppárti párt egyébként az általános politikai életéről írt cikkében

azt írja, hogy a király restaurációját követnie kell az alkotmány restaurációjának. A román nép alkotmányos érzelmű és ezt az érzését kicsufolták a legutolsó választásokon, megfosztva annak a lehetőségétől, hogy szabadon válassza meg képviselőit és vezetőit.

**Maniu távozása megerősítette a pártot**

A nemzeti parasztpárt körében természetesen még mindig lázasan kommentálják Maniu lemondásának okait és következményeit. Egyhangu az a megállapítás, hogy ezzel a gesztussal véget vetett azoknak a surlódásoknak, amelyek az utóbbi időben a párt két frakciója között észlelhetők voltak. Ebben a pillanatban a legteljesebb szolidaritás uralkodik a két frakció vezetői között. Ennek a meggyőződésnek adott kifejezést Popovici Mihály volt pénzügyminiszter, aki a következőképpen nyilatkozott az újságírók előtt:

— Maniu azt kérte, hogy a párt maradjon egységes s képezzen továbbra is egy erőteljes ellenzéki blokkot. Maniu távozása nemcsak, hogy nem gyengítette a pártot, de ellenkezőleg sokkal

kizárólag politikai természetű tényekhez hozzájárult még az is, hogy felsőbb helyen olyan személyes természetű változtatásokat kívántak keresztülvinni, amelyeket Maniu történelmi példákra való hivatkozással következményeiben károsnak tartott. Lemondott a miniszterelnökségről, midőn azt hitte, hogy a személyével szemben felső helyről megnyilatkozó bizalmatlanság ódiuma pártjára fog áthárulni. De a kormányon hagyta pártját, mert attól tartott, hogy a nemzeti parasztpárt visszavonulása siettetni fogja az új kormányzati metódusok előretörését.

Az események sodrát nem tudta megállítani. Utódját, Mironescut egy opportunus pillanatban felretolták s való-

ban egy pártokon kívülálló kormány vette át a hatalmat, amelynek vezetői nyíltan hangoztatják jobboldali és diktatórikus hajlamosságait. (A mai rendkívül komplikált és kényes nemzetközi helyzetben!) és sans gen fraternizálnak a szélső jobboldali elemekkel a parlamentben. A külföldi sajtó sorozatos támadásai azt bizonyítják, hogy a külföld közvéleménye is nyugtalanodva figyeli a román belpolitika különös és veszedelmes evolúcióját.

Maniu gesztusának az adott helyzetben kettős jelentősége van. Befelé: levonja az új „ritmus” konzekvenciáit és földre áll az utból. Ugyanazzal a gesztussal azonban kifelé felhívja a figyelmet a mai helyzetből fakadható súlyos

veszedelmekre. Kérdőjel és felkiáltójel állanak Maniu gesztusa mögött. Visszavonulása nem beletörődést jelent tehát, passzív rezisztenciája éppen ellenkezőleg a harcra való jeladást kürtöli szét az országban. Maniu Gyula önkéntes száműzetése mindenképpen komoly és aggasztó esemény. Nemcsak azért, mert a háttérbe vonul a mai román politikai élet legmarkansabb figurája, hanem főleg azért, mert olyan események adódhattak, amelyek erre a kétségbeesett gesztusra ragadtatták az ország volt miniszterelnökét. S nagyon is érthető, ha ilyen körülmények között mi, kisebbségek különösképpen aggodalommal figyeljük az események alakulását. (k. r.)

etésesek

arróleányok felvédivatszalónjában, dinand 48., reggeli

rsó Bazárban

nasabb uccák egyilethelyiség, esetlegnnal kiadó. Cím

e, baltekée, méuch chimis, ras heicht sucht Stelle: Izraelita kántor

elmező izem Clujútt, azonnal átadóükséges. Ajánlatokeligérene a kiadóba

ilágysomlyón (Simból álló családi házini Cuj, Str. Paris

ap selyem horgoltcsokkal. 600 lejjelk jelentkezzék azlában. Pénzt meg-

pipászka kapható aFudor Vladimirescuzerületben. Vidékiúásra bizományos

engedéllyel, centésletleg átadó. Cím

oltó

ez használható. Ayelete alatt készültalban: Legmannes.

öki, vagy inkasszójeligére a kiadóba

üzem főkönyvelője, nagyar, román, né0 ezer l. bankgaran elhelyezkedést, elhasználásával vagy gyár képviselőkismeretes” jel-

és mellékhelyiségl, egy parkettesiség berendezésselva palota Regele

t komplett irodarban megvehető, Piata Unirii 26.

SALLÓ TAMAS  
EGOLDÁS

tanulmánykötő nagy gazdasági kulturális krízis eleméről.

nden intellektuá minden a korró problémáivalalkozó embernekell olvasnia!

elet könyvosztás

Kétszáznegyvennyolc tanut idéztek be Angelescu volt alminiszter merényletjének tárgyalására

## Beza Gheorghe állítólagos egyetemi hallgató elmondja, hogy miért akarta megölni Angelescu volt alminisztert

A vád 41, a magánvád 45, a védelem 162 tanut idézett be az esküdtszéki tárgyalásra. Beza már nem helyesli a merényleteket

„A hirnèvre törekvés beteges vágya adta Beza kezébe a revolvert” — írja a vádirat

Bucuresti-Bukarest, június 24. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy évvel ezelőtt az egész ország közvéleményét és politikai életét felzavarta a Constantin Angelescu belügyi alminiszter ellen elkövetett merénylet. Abban az időben történt ez, amikor a vaskorlátellenes antiszemita agitációja már-már megfertőzte a zsidó lakosságát és a vaskorlátellenes működése során a merényletek hosszú sorát készítette elő az ország vezető politikusaival. George Beza egyetemi hallgatónak Angelescu ellen elkövetett merénylete a sorozatos szélsőséges kilengések láncolatába kapcsolódott, annak ellenére, hogy Beza merénylete és a vaskorlát között nem volt felfedezhető az összefüggés. Ez az elvakult fiatal ember a Cadrilater korszakaitól miatti háborodott fel annyira, hogy két cinkostársával, Al. Gurănescu és George Baicu diákokkal egyetértve, elkövette a merényletet.

A vád és védelem

A bukaresti esküdtszék nagy érdeklődés közepette kezdte tárgyalni az ügyet, melyre a vádlottak védelmében a szélső nacionalista ügyvédek egész sora vonult fel. Köztük Vasilescu Valjean, Vasiliu Cluj, stb. A magánvádat a nemzeti parasztpárt standard ügyvéd-gárdája képviseli, élén Pop-Căseșo István volt kamarai elnökkel. Mellette Polizu Micsunesti, Romulus Goroceanu, Periteanu és Vasile Toncescu.

248 tanu

Megkezdte a tanuk névsorának felolvasását, amely jelentékeny időt vett igénybe. A perre ugyanis nem kevesebb, mint 248 tanut idéztek be, ezekből 41-et a vád, 45-öt a magánvád, míg 162-öt a védelem kért kihallgatásra. Az esküdtszék konstatálta, hogy a tanuk nagyrésze nem jelent meg, de hogy a per miatt nem szenvedjen halasztást, a védelem kérésére a tárgyalás elnöke úgy döntött, hogy a folytatólagos ülések folyamán elővezetési parancsokat fogják becsitálni a szükséges tanukat.

Előbb Stere akarta Beza megölni

Ezután felolvasták a vádiratot, amely elmondja, hogy George Beza, aki magát egyetemi hallgatónak adja ki, attól a vágytól fűtve, hogy mindenáron hirnèvre tegyen szert, — mert ambícióval és munkával ezt elérni képtelen — előbb Stere megölését határozta el, majd lemondott az első gondolatról és Angelescu ellen dolgozott ki merényletet. Ürügynek erre a Cadrilaterben élő macedon-románok helyzetét használta fel, akiket a földbirtokok rendszabályozási törvénye tönkre tett. Itt a vádirat megjegyzi, hogy a törvényt Mihalache és az egész kormány javasolták, de a köztudatban úgy szerepelt, mint Constantin Angelescu munkája. Beza semmi nem jogosította fel arra, hogy a macedon-románok védőjévé avassa magát.

Hogyan történt a merénylet

Ennek ellenére revolvert szerzett és július 21-én megjelent a belügyminisztériumban Baicu és Gurenescu társaságában. A két diák bement az államtitkárhoz azzal, hogy egy kérvényt terjesztenek elő, Beza pedig azt mondta a kabinetfőnöknek, hogy ő is hozzájuk tartozik és követte őket Angelescu szobájába. Az államtitkár elmerült a kérvény tanulmányozásába és ekkor Beza előrántotta a revolvert és több lövést adott le Angelescu-ra. Az államtitkár bár megsebesült, megpróbálta lefegyverezni merénylőjét és a telefonkagylóval kiütötte kezéből a revolvert. Ezalatt azonban Beza már az összes golyókat kilötte a fegyverből. Gurănescu és Baicu ez idő alatt nemhogy segítségére siettek volna az áldozatnak, de észrevételül el is hagyták az államtitkár irodáját.

A vádirat George Beza előre megfontolt, szándékos emberölés kísérletében kéri súlyosan megbüntetni, de a fejére olvassa a tiltott fegyverviselés bűnét is. A másik két diákok, mint cinkosokat kéri elítélni a vádirat.

A vádirat felolvasása után Beza hallgatók ki, aki elmondta, hogy Konstancaiban végezte tanulmányait, ahol a macedon-románok között élt. Bukarestben a macedon-román diákok egyesületébe lépett. 1928-ban, midőn Mihalache akkori földművelésügyi miniszter nyilvánosságra hozta, hogy Uj-Dobruzsára vonatkozó földtörvény módosítani fogja, valóságos boldogság töltötte el, mert ismeri azokat a szenvedéseket, amelyeken a Dobruzsai macedon-románok keresztül mentek.

Az erélyes cselekedetek terére kell lépni

Figyelemmel kísérte a kormány minden intézkedését, amely erre a földterületre vonatkozott és azt az észrevétel tette, hogy 1929-ben a Dobruzsai kolonizációból a kormány kizárta a román elemeket. Akkor néhány diákkal szövetkezett, akikkel együtt elhatározták, hogy éles sajtókampányt indítsanak meg. A diákok között azonban az volt a hangulat, hogy azonnal az erélyes cselekedetek terére kell lépni. Mégis memorandumot

szövegeztek meg, amelyet azután be is nyújtottak Maniu miniszterelnöknek. Ezután még sokat foglalkozott a kérdéssel. Ő (Beza) az Epecában is cikket írt, a melyben erősen tiltakozott Angelescu tulajdonított törvény ellen. Mikor aztán a parlament egyik ülésén Angelescu kijelentette, hogy Dobruzsában a románok kisebbségben van, holott ez nem felel meg a valóságnak, az a meggyőződés érelődött ki benne, hogy a törvénynek Angelescu a szerzője és ezért véget is fog vetni az életének. Július 21-én felment a belügyhöz, ahol már ott találta Gurănescu-t és Baicu-t. Behatolt a szobába és míg az államtitkár az előbbieket általánosan nézett meg, addig Gurănescu-t és Baicu-t nézett meg, majd a kezébe vette a revolvert.

A cinkosok tagadnak

A további kihallgatások során elmondta Beza, hogy most már helyteleníti tettét, mert az erőszakos merényleteket nem tartja célravezetőnek. A bíróság kérdéseire állhatatosan tagadja, hogy honnan került hozzá a revolver.

Baicu és Gurănescu azt állítják, hogy kulturpropagandát akartak csinálni a falvakon és erre vonatkozólag nyújtottak be kérvényt. Fogalmuk sem volt, hogy Beza mit tervez.

Ezután az esküdtszék néhány jelentéketelen tanut hallgatott ki, majd elnapolta a tárgyalás folytatását.

## Az osztrák nemzeti bank újra emeli a kamatlábat

Bécs, június 24. A Creditanstalt összeomlása következtében az osztrák nemzeti bank a schilling kurzusának megvédése érdekében ismételten kénytelen volt különböző rendszabályokhoz folyamodni. A jegybank mindenképp a hitelfeltételeket szigorította meg és az utolsó két hét alatt a hivatalos kamatlábat 5 százalékról 7 és fél százalékra emelte fel. Amint a Wien am Sonntag vasárnap délutáni lap jelenti, az osztrák nemzeti bank a közeli napokban ismét kénytelen lesz a bankrátát felemelni. A lap azt írja, hogy az új kamatláb 9 és fél, esetleg még ennél is magasabb lesz. Ezenkívül a jegybank újabb hitelmegszorításokat tervez.

A Wien am Sonntag szerint immár a schillinget egyelőre nem fenyegeti az értékesítkés veszedelem, azonban

a jegybank elkerülhetné volna ezeket a szigorú intézkedéseket, ha a múlt heti bécsi pánik során az osztrák kormány tájékoztatta volna a helyzetről a nagyközönséget. Így azonban a publikum tulnyomó részt következtetésekre volt utalva és a rémhírek következtében ismét nagy valutavásárlások és betétfelmondások történtek.

Ha a Wien am Sonntag információja a bankrátá emeléséről valóban bizonyul úgy ez érinti a többi dunai államok gazdasági életét is. A magyar nemzeti bank az osztrák jegybank rátaemelése következtében az elmúlt héten szintén kénytelen volt felemelni a hivatalos kamatlábat. Ha most az osztrák jegybank újra emeli a bankrátát, úgy erre a többi dunai államokban is sor fog kerülni.

## A tábla is elutasította a valódiság bizonyítását az Averescu perben

Pénteken hirdeti ki ítéletét a tábla

Cluj-Kolozsvár, június 24. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári ítélőtábla szerdán délelőtt foglalkozott az Averescu-perrel, amelyben emlékeztetesen a törvényszék két heti börtönbüntetéssel sújtotta Bazil Cruia-t, a Chemarea felelős szerkesztőjét. A táblai tárgyalást már egy ízben a védelem kérésére elhalasztották, de most a magánvád és védelem képviselőinek jelenlétében megkezdődhetett a tárgyalás. Averescu tábornok képviselőjében Bucsan Constantin volt államtitkár jelent meg, a védelmet pedig dr. Pop Ionel, a nemzeti parasztpárt ismert vezetője látta el. Még a per elsőfoku tárgyalásáról emlékszik arra az újságolvasó közön-

ség, hogy Averescu az öt ért súlyos vádak miatt indította meg az eljárást az alig 21 éves újságíró ellen. A Chemarea azzal vádolta meg Averescut, hogy ő fojtotta vérbe az 1907-es parasztlázadást. A törvényszéki tárgyaláson széleskörű vita támadt afelől, hogy megengedhető-e a valódiság bizonyítása a perben. A törvényszék nem engedélyezte a bizonyítást, hanem a vád és védelem viharos összecsapásai után Bazil Cruia-t két heti elzárásra ítélte, az ítélet végrehajtását azonban, arra való tekintettel, hogy Bazil Cruia-t büntetlen előéletű, három évre felfüggesztette.

A törvényszéki tárgyaláson a védelem a valódiság bizonyításának megtagad-

## Ha izzad a lába

keze, hónalja, csakis

## SUDEOL-kenőcsöt

használjon

Biztosan gyógyít, anélkül, hogy a bőrmek ártsen. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

sáért semmisségi panaszt nyújtott be. Az ítélet ellen beadott fellebbezés tehát annál is inkább érdekes volt, mert táblának döntenie kellett volna a bizonyítás fölött is.

A táblai tárgyalásnak első érdekessége az volt, hogy a tábla nem kezdhetett meg pontosan a tárgyalást, a mert vádlott késett. Ez a késés láthatóan nem tett jó hatást a tanácsra, mely magánváddal és védelemmel együttesen több mint félóra várta már a tárgyalás megkezdését. Bucsan államtitkár beszédével kezdődött a tárgyalás, a melyből Averescu marsall érdemeit az ország utolsó két évtizedének történetében. A törvényszéki tárgyaláson má fősorokoztatott bizonyítékokkal igazolta, hogy az Averescu tábornok ellen emelt vád nem felel meg a valóságnak. A mai megfertőzött ifjúság lelkiállapotát a táblai tárgyalás is megvilágítja, amelyeket a serdülő korból alig túlnőtt fiatal újságíró a román nép egy történelmi alakja ellen hangzott. A vádlott példás megbüntetését kéri, mely intézkedés legyen a háború utáni korszak fiataljai számára.

Dr. Pop Ionel mindenekelőtt a valódiság bizonyítását kéri, amit azonban a tábla elutasít. Erre Pop Ionel semmisségi panaszt emel, majd védőbeszédében arra szorítkozik, hogy mindazokat a írásbeli bizonyítékokat felolvassa, amelyeket a védelem a törvényszéki tárgyaláson is előterjesztett.

A védőügyvéd beszéde után Bazil Cruia az utolsó szó jogán kér szót néhány újságcikket olvas fel, amelyek a parasztlázadás idején írtak Mihalache és társai. Radulescu elnök azonban élesen megvonja az utolsó szó jogát Bazil Cruia-tól, mondván, hogy nem érdemli azt meg, mert félórát késett a tárgyalásról. Megvárakoztatta a táblát és egy olyan tiszteletreméltó politikust mint Bucsan. Majd rövid tárgyalás után kihirdette a tábla, hogy a fellebbezési perben pénteken lesz ítélethozatal.

## Óriási érdeklődés nyilvánul meg a vasárnapi divatrevü iránt

A kolozsvári Napközi Otthon javára nagyszabású divatrevü készül, amelyre Kolozsvár kisebbségi társadalmának minden rétege bekapcsolódott. A divatrevü technikai okok miatt két ízben is el kellett halasztani, elsősorban azért, mert a rendezőség súlyt helyezett a teljesen kifogástalan és világvárosi jellegű lebonyolításra. Most azonban már a divatrevü hatalmas plakátjai is megjelentek és a legérdekesebb szórakoztató látványosságok egész sorát ígérik a közönségnek. „Önagysága 24 órája” a met viseli a revü, amelynek fejében az elegáns uriaszony egész napját felfűtik. A revü főszerepeit Fülöp Sándor, a Magyar Színház tagja, Thury Zsuzsanna, a kitűnő írónő játsszák és szerepeket kapnak benne a legjobb kolozsvári uriaszonyok és leányok, a legbájosabb gyerekek és a lelegegánsabb fiatalok. Indig Ottó, a talentumos író színes csevegése, Egyh Angella táncművészete egészíti ki a legjobb kolozsvári gyermekprimadonnának kívül a friss páns műsort. A közönség saját érdekében cselekszik, ha siet jegyét megvásárolni az „Ellenzék” főtéri kiadóhivatalában, vagy a színház elővételi pénztárában, mert a tömeges érdeklődés miatt házat ígér.

Két és fél nélküli vég

A az OS

Tíz napot

Bucuresti-Bukarest Kelet tudósítójától miniszter betérje a közigazgatási szülő törvényjavaslatát a tartomány szüntetéséről. Ilyen rendelkezések megadják a városi, községi és nahi felosztásáról. A módosítás tulajdoni igazgatóság megszünteti a tömönnyi felügyelő elismeri a nemzet szakalkotó ujtát, hogy a közigazgatást lizálják. Az egyet. Argetoianu javaslat, amellyel megszüntet az igazgatási egysége fog együttesen a ruralia) alkotni.

„Rossz k gazdálko

A módosító javaslat csak a falusi tanácsokról és kiscseréről a városi tanácsokról ezeknek általános szemben a régi közigazgatásról. — a írta a felosztásról a módosítja, hogy helyi és központi a belügyminisztérium élhetnek a felosztás akkor is közizgatás, vagy esete forog fen. Al országban, amelyre lehetne ezt a nagy mot a felosztás módosító javaslat életbeléptetésétől belül meg kell tart a javaslat utján kégyűlési hatáskörrel amaris bizottságok talanul hivataluk sine die.

Miért kell

Nagy általánosság reform módosítását következő szempontok toianu.

1. A közigazgatás egyszerűsítése, rasztpárt reformjának szövevényes megújítása.
2. Megtakarítás.
3. A prefektus állítása.

Az előszóban hogy a jelenlegi kerestülvithetetlen nélküli alkalmazás 296 ezer lej kiadást igényel, melynek nincsnek beleértve amelyeket a megyéknek létesítése hoz

Világra

N

Mégis csak az „UNIO” fest, tisztit legolcsóbban, Cluj Belvárosi flokuzsok Deák Ferenc u.

Két és félmilliárd lejbe került volna a közigazgatási reform maradék nélküli végrehajtása

## A kormánypart a parlament elé terjesztette az összes községi és megyei tanácsok feloszlatását célzó törvényjavaslatot

**A módosító javaslat megszünteti a tartományi igazgató-ságokat, amelyek helyébe a tartományi felügyelőség lép**

**Tíz napon belül megtartják az új közigazgatási választásokat?**

Bucuresti-Bukarest, június 24. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Argetoianu belügy-miniszter betervezte a parlament elé a közigazgatási törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat nemcsak a tartományi igazgatóságok megszüntetéséről intézkedik, de egyúttal olyan rendelkezéseket is tartalmaz, amelyek megadják a lehetőséget az összes városi, községi és megyei tanácsok azonnali feloszlatására. Amennyire a javaslat szelleméből következtetni lehet, ez volt a módosítás tulajdonképpeni célja. A tartományi igazgatóságokat példának okáért megszünteti a törvény, de helyükbe tartományi felügyelőségeket létesít és ezzel elismeri a nemzeti parasztpárt ama korszakalkotó ujtásának szükségességét, hogy a közigazgatási apparátust decentralizálják. Az egyetlen jelentős változtatása Argetoianu javaslatának az az intézkedés, amellyel megszünteti a falut, mint közigazgatási egységet. A jövőben több falu fog együttesen falusi községet (Comuna rurala) alkotni.

„Rossz közigazgatás, vagy rossz gazdálkodás“

A módosító javaslat általánosságban csak a falusi tanácsok azonnali feloszlatásáról és kicseréléséről intézkedik, ami a városi tanácsokat illeti, nem rendel el ezeknek általános feloszlatását. Ezzel szemben a régi közigazgatási reform 351. paragrafusát, — amely szigorúan körülírta a felosztás törvényes okait és a felosztásra jogosult fórumokat — oda-módosítja, hogy a jövőben nemcsak a helyi és központi revíziós bizottságok, de a belügyminisztérium és a prefektusok is élhetnek a felosztás jogával és a felosztás akkor is elrendelhető, ha rossz közigazgatás, vagy „rossz gazdálkodás“ esete forog fenn. Alig akad tanács ebben az országban, amelyre egy kis jóakarattal ne lehetne ezt a nagyon is általános kritériumot a felosztás céljából alkalmazni. A módosító javaslat előírja, hogy a törvény életbeléptetésétől számított tíz hónapon belül meg kell tartani az új választásokat. A másik oldalon viszont külön törvényjavaslat utján készül a kormány közgyűlési hatáskörrel felruházni az interimáris bizottságokat, hogy ezek akadálytalanul hivatalukban tarthatók legyenek sine die.

Miért kell módosítani a törvényt

Nagy általánosságban a közigazgatási reform módosításának szükségességét a következő szempontokkal indokolja Argetoianu.

1. A közigazgatási apparátus leegyszerűsítése, amelyet a nemzeti parasztpárt reformja feleslegesen és túlságosan szövevényessé tett.
2. Megtakarítások elérése.
3. A prefektus tekintélyének helyreállítása.

Az előszóban Argetoianu leszögezi, hogy a jelenlegi közigazgatási reform keresztülvihetetlen. A reform maradék nélküli alkalmazása 1 milliárd 362 millió 296 ezer lej kiadástöbbletet jelentett volna az állam számára. Ebbe az összegbe nincsenek beleértve azok a kiadások, amelyeket a megyei tanácsok szövetségeinek létesítése hozott volna magával. Vég-

eredményben a belügyminiszter szerint két és félmilliárd lejből is alig telt volna a törvény által kreált intézmények életre-hívása és fenntartása, már pedig az állam mai helyzetében nem engedhet meg magának ilyen kiadásokat. Ennek megfelelően és a különböző szempontok figyelembe-vételével Argetoianu módosító javaslata elrendeli a falunak, mint közigazgatási egységnek megszüntetését és a tartományi igazgatóságoknak tartományi felügyelő-ségekkel való kicserélését.

Az új rendelkezés

A módosító javaslat rendelkezései egyébként a következőképpen hangzanak:

1. A jelenlegi falusi közigazgatási beosztások megszüntetnek.

A falusi gyűlések és tanácsok feloszlatatnak.

A falvaknak közigazgatási egységekbe való átcsoportosítását a vármegyei prefektus fogja elvégezni a tartományi felügyelőség hozzájárulása mellett és az 1925. évi közigazgatási törvény

figyelembe vételével.

2. A falusi, községi tanácsokat és állandó bizottságokat, valamint a városi, de nem megyei székhelyi községi tanácsokat a vármegyei prefektus is feloszlathatja, rossz közigazgatás, vagy rossz gazdálkodás címén.

3. A megyei és városi, valamint municipális tanácsokat a belügyminisztérium oszlatja fel, valamely közigazgatási vezérfelügyelő jelentése alapján, mégpedig a közigazgatási reformban felsorolt okokon kívül rossz gazdálkodás, vagy rossz adminisztráció címén is. A belügyminisztériumnak azonkívül jogában áll felfüggeszteni a megyei és városi tanácsok állandó bizottságát, valamint a polgármestereket és helyetteseiket.

A következőkben a módosító törvény arról intézkedik, hogy az interimáris bizottságoknak municipiumokban 9, megyeszékhelyeken 7, nem megyeszékhely városokban 5 és falvakon 3—3 tagja lesz.

A prefektus hatásköre

A vármegyei prefektus a megyei tanács állandó bizottságának vagy az interimáris bizottságnak jogszerű elnöke. Az eddigi megyei tanácselnökök hatásköre a prefektusra száll át, akit munkájában egy, a minisztérium által delegált prefekturális igazgató fog támogatni. A megyei, községi és falusi tanácsválasztások időpontját később fogja a minisztérium megállapítani, ez az időpont azonban nem haladhatja meg a jelenlegi módosító törvény életbeléptetésétől számított tíz hónapot.

Megszüntetik a tartományi igazgatóságokat

A tartományi igazgatóságok megszüntetnek. Helyükbe a belügyminisztérium külső szervei képpen tartományi felügyelőségek lépnek, amelyeken a jelenlegi tartományi igazgatóságok ügykezelésének likvidálását is elvégzik. A tartományi felügyelőségek élén a belügyminisztérium egy magasabb rangú tisztviselője áll, akit munkájában a belügyminisztérium által kijelölt személyzet fog támogatni. A tartományi igazgatóságok jelenlegi államtitkárai visszakapják régi funkciójukat, rangjukat és fizetésüket.

A falvak költségvetéseit a jövőben a vármegyei prefektus, a városok költségvetéseit a tartományi felügyelőség, a municipiumok és megyei költségvetését pedig a belügyminisztérium fogja báláni. A helyi revíziós bizottságok továbbra is megmaradnak és hivatottak lesznek arra, hogy itélkezzenek a városi, megyei és községi tanácsok, valamint az interimáris bizottságok intézkedései ellen beadott fellebbezések és contestációk fölött.

A belügyminisztérium intézkedései ellen beadott contestáció fölötti itélkezésre a központi revíziós bizottság jogosult.

**A moratórium hírére a nemzetközi árutözsdéken a nyersanyagok és a buza árai ugrásszerűen emelkednek**

## „Franciaország állandó háborus veszedelemmé vált és erőszakkal kell kényszeríteni a békére“

**A Hearst-sajtó koncentrikus támadása a francia reakció ellen. Japán is csatlakozott a moratóriumhoz. Szövegeznek a francia válaszigjegyzék**

London, június 24. Hoover indítványának hatása alatt a nemzetközi árutözsdéken a nyersanyagok ára erősen emelkedőben van. Amerikai és angol tőzsdéi körökben biznak abban, hogy az egyéves moratóriumot, mint első lépést újabb, a gazdasági életet fellendíteni hivatott intézkedések fogják követni. Egyidejűleg a winniepegi gabonátözsdé Hoover terve hatása alatt megszilárdult. Több mint egymillió bushel búzára szóló kiviteli rendelkezés érkezett. Az árak újabb két centtel emelkedtek. Egyébként a washingtoni kormány mindezekig még nem értesült hivatalosan arról, hogy Franciaország Hoover indítványával szemben ellenjavaslatok előterjesztésére készül.

Politikai körökben utalnak Stimson azon kijelentésére, hogy az idő sürgetése miatt szükség van a kormányok egyenes és határozott elfogadó nyilatkozataira

s ezért azt hiszik, hogy kormánykörökben kedvezőtlen fogadatra találnának a francia ellenjavaslatok.

Ettől függetlenül Washingtonban Stimson külügyi államtitkár fogadta a hatalmak és más európai kormányok diplomáciai képviselőit s velük megbeszélést folytatott Hoover javaslatairól. Stimson a hatalmak beleegyezését közlő válaszigjegyzékek beérkezése előtt nem indul Európába.

Amerikai politikai körökben rendkívüli

érdeklődéssel várják a franciák jegyzékét.

Az angol közvélemény is feszült érdeklődéssel várja a francia kormány döntését Hoover javaslatai felől.

Nagy feltűnést keltett Angliában a Hearst-sajtókonstern lapjainak támadása Franciaország ellen.

Vezércikkben, cikkekben azt írják e lapok, hogy Franciaország állandó háborus veszedelmet jelent, teljesen kalóznemzetté vált

s erőszakkal kell kényszeríteni arra, hogy békességben maradjon. Franciaországnak az a törekvése most is, hogy gigászi gépezetet teremtsen Európa leigázására. Ezzel egyidejűleg angol gazdasági körökből szerzett értesülések alapján a lapok azt írják, hogy a siker nem minden reménye nélkül lehetne most a világgazdasági élet élénkítése céljából az Egyesült Államokban akár hárommilliárd dolláros kölcsönt is elhelyezni.

A kölcsönt a hadiadósságok fizetésére kötelezett államok az Egyesült Államokkal közösen garantálnák s a tökeelosztás során juttatnának tőkéit a jóvátételekre kötelezett államoknak is.

Kétéves lesz a moratórium

Párizs, június 24. A mai francia minisztertanács még nem döntött véglegesen a Hoover-javaslatokra küldendő francia ellenjavaslatok kérdéséről. Szerdán

délelőtt újabb minisztertanácsot tartottak ebben az ügyben. A minisztertanácsban jelen volt Doumer elnök is. Délután Laval, Briand, továbbá Flandin pénzügyminiszter és Piétri költségvetési miniszter folytatták a válaszigjegyzék szövegezését. Később Briand érintkezésbe lépett a római és brüsszeli kormányokkal a moratórium ügyében.

Az Intransigeant szerint az adós államoknak nyújtandó moratórium nem egy, hanem kétévi időtartamra fog szólni.

A hitelező kormányoknak számot kell vetniük azzal, hogy Hoover elnök az egy év lejártá előtt meg fogja ismételni javaslatait. Ezzel kapcsolatban a francia kamara a jövő hét péntekjén interpellációs napot tart, amelyen Hoover javaslatai ügyében többen felszólalásra készülődnek. A dátumhoz a kormány képviselőiben Laval is hozzájárul.

London, június 24. Ausztrália és Új-zéland kormányai Hoover javaslatait úgy értelmezik, hogy e két dominium se fizesse Angliával szemben fennálló háborus adósságait. Anglia ezzel elesik az Ausztráliától követelt 3 millió 950 ezer és Új-zélandtól 1 millió 420 ezer font évi annuitástól. Egyidejűleg Tokióból jelentik, hogy a japán minisztertanács azt a határozatot hozta, hogy csatlakozik Hoover javaslatahoz.

Világatrakció!

OPERA MOZGÓ

A világ legnagyobb filmje

CHARLIE CHAPLIN

# Nagyvárosi Fények

Péntek, június hó 26-tól kezdődőleg július hó 2-ig bezárólag, minden nap 3, 5, 7 és 9 óras előadásban

Helyárak: Páholyülés 40 lei, földszint 30 lei, erkély 20 lei

# Kuncz Aladár

Jób siralmainak keserű szavai kellenek hozzá, hogy néma megrendültségünket ki tudjuk fejezni: Kuncz Aladár, a magyar és erdélyi kisebbségi élet, a magyar és erdélyi irodalom és kultúra egyik kimagasló egyénisége nincs többé. Fiatalon, 46 éves korában végzett vele az a betegség, amelyet francia internáltjának négy éven át tartó, válogatott szenvedései plántáltak erőteljes, férfias szépségű testébe. És ime: kedves mosolya, szeretetreméltó szelidsége, nagy kulturája, kivételes varázsa most élettelen emlékké halványodnak el a halál kegyetlen tekintete előtt.

A modern magyar irodalom, az erdélyi újságírás egyik legkiválóbb kopyájú, legemelkedettebb szellemű egyéniségét vesztette el Kuncz Aladárban, akire pedig még az alkotásoknak, a termékeny cselekvéseknek hosszú sora várakozott. Haladó szellemű, nyájas, végtelen jószágú ember volt, egyike azoknak a keveseknek, akik sohasem haraggal, hanem mindig szelidséggel haladtak el az emberi rosszaságok és korlátoltságok mellett. A francia irodalom nagy dekadenciái voltak irodalmi mesterei és már kora ifjúságában felfigyelhetetlen nosztalgia ütötte, hajszolta Párizsba, abba a Párizsba, mely a háború kitörésekor a sovíniszta gyűlölet vadságával nyitotta meg előtte a szenvedéseknek ama poklát, melyek most korai halálát okozták.

Egyetemi tanulmányait Kolozsváron végezte, ahonnan rövidesen Budapestre került, mint a francia irodalom tanára. Fia volt Kuncz László kolozsvári tankerületi főigazgatójának. A „Nyugat” c. folyóiratnak alapításától kezdve egyik főmunkatársa lett. Mint ilyen ismerkedett meg Ady Endrével, akihez mindig mély baráti szálak kapcsolódtak. Első novellái és kritikái méltó feltűnést keltettek: egy befelé néző, kivételes intelligenciájú, csodálatos judiciumi író-ember alkotásai voltak ezek, tele költészettel, gondolatokkal és mélyes emberlátással.

A világháború borzalmas vihara Párizsban érte utól, ahonnan a háborús örület előbb Noirmoutier szigetére internálta, arra a szigetre, melynek közelében éppen a napokban történt az újabb idők legborzalmasabb hajókatasztrófája. Innen Ile d'Yeu szigetére szállították, nedves és sötét kazamatákba, melyeknek egészségtelen levegője örölte meg szervezetét annyira, hogy később a legpusztítóbb kórok egyike befogadásának nem tudott ellentállani.

Az impériumváltozás után kolozsvári emlékei, halott szülei iránt táplált mély séges kegyelete Kolozsvárra hozták Kuncz Aladárt, ahol előbb az Ellenzék című napilap szerkesztője, a Helikon c. irodalmi egyesülés egyik kezdeményezője, majd az Erdélyi Helikon című folyóirat főszerkesztője lett. Nagy része volt abban, hogy az erdélyi irodalmi élet kiemelkedett szűk regionális kereteiből és lassan-lassan hangban és témakörben, igényességben és gondolatvilágban a nyugati kultúra modern irányzatainak utjaira terelődött.

Alig egy hónappal ezelőtt jelent meg „Fekete Kolostor” című regénye, melyben francia internáltjának emlékeit írta meg olyan megrázó erővel, a stílusnak olyan raffinált szépségével, a megrázó emberi dokumentumoknak olyan gazdagságával, mely ezt a könyvet a háborús irodalom egyik legkimagaslóbb alkotásává avatja s a sajtóban eddig is óriási visszhangot keltett.

Alig pár nappal a könyv megjelenése után dőlt ágyának Kuncz Aladár, akit barátai előbb a kolozsvári Charité-szanasztoriumba szállítottak be, majd innen Budapestre vittek fel, hogy kiváló specialisták próbálják megmenteni

az életnek. Orvosainak fáradozása azonban hiábavalónak bizonyult: szerda délután, Kuncz Aladár nemes élete után a halál tett végzetes pontot.

Koporsója előtt erdélyi kollégái és bajtársai, a kisebbségi toll harcosai, az igazi férfinek és művészek kijáró megrendültség fájdalommal állanak. Miacs szavunk kifejezni azt a szomorúságot, mely Kuncz Aladár halálával szívünket

fojtogatja. Csak néma és keserű csodálkozással nézzük a végzet homályába, mely ily könnyelműen és kegyetlenül oltja ki a földi fényesség legnemesebb forrásait. Kuncz Aladár fény volt, ember és hős volt, aki a könnyek legforróbbjait és az emlékezet legtisztább sugarait viszi magával abba az ismeretlen sorsba, amelyből, ó jaj, nincsen visszatérés.

## Felakasztotta magát Kalmár Henrik, a magyar kommun volt kisebbségi népbiztosa

Bécs, június 24. Pozsonban felakasztotta magát Kalmár Henrik, a magyarországi forradalmi Károlyi-kormány volt kisebbségi államtitkára s a kommun kisebbségi népbiztosa. Kalmárt a bolsevizmus magyarországi bukása után elfogták, halálra ítélték, de a cserefoglyokkal Oroszországba küld-

ték. Csehszlovák területen legrótt a szállítmány vonatáról s Pozsonyba költözött s később tagja lett a csehszlovákiai német szociáldemokrata pártnak. A volt népbiztos hátrahagyott levelében öngyilkosságának okául idegbaját jelölte meg.

## Az utolsó pillanatban baj történt a román-német kereskedelmi szerződéssel

Egy formahiba miatt elmaradt a szerződés genfi beiktatása

Bucuresti-Bukarest, június 24. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az ország gazdasági köréi rendkívül örömmel fogadták a német-román kereskedelmi szerződés megkötésének hírére, amely bizonyos fokig reményt nyújtott a krízis enyhülésére. A szerződést, mint már jelentettük, mindkét delegáció aláírta és a formaiságokból már csak a szerződés genfi beiktatása volt hátra.

A beiktatás előtt azonban a német delegáció valamilyen formahiba miatt kifogást emelt, mire a román delegáció tagjai táviratilag Bukarestből kértek újabb instrukciókat. A külügyminisztérium a távirati megkeresésre úgy válaszolt, hogy a delegáció egyelőre várja be a további utasításokat. A helyzet tehát e pillanatban az, hogy a szerződés bár alá van írva, egyelőre függőben van.

## Néhány száz munkás számára van elhelyezkedési lehetőség Chilében

Párizs, június 24. A Hias nevű kivándorlókat támogató zsidó egyesület néhány hónap előtt montevidói vezetőjét Chilébe küldte, hogy tanulmányozza az országba való bevándorlás lehetőségeit. Az első jelentésekből, amelyeket az egyesület megkapott, kiderül, hogy Chile zsidó lakosságának helyzete a Dél-Amerikában érezhető általános gazdasági depresszió ellenére elég tűrhető és hogy néhány száz kvalifikált munkás számára jó elhelyezkedési lehetőség áll fenn. Tekintetbe jönnek cipészek, férfi és női szabók, mechanikusok, üveg munkások, pékek stb.

A Chilébe való bevándorláshoz mindezekelőtt szükség van egy úgynevezett „Hamadá”-ra. Ez egyúttal engedély a letelepedésre is, amit nemcsak Chilében élő rokonok küldhetnek Európába, hanem bárki, aki odakint él. Egyetlen feltétellel, hogy az engedélyt kérvényező egyén aláírásával garantálja, hogy a bevándorló nem fog a közjótékonyk terhére esni.

Santiago de Chilében a zsidó bevándorlók védelmezésére társulat alakult, a

mely minden hónapban egy bizonyos számú letelepedési engedélyt szerez. A Hias megbízottja Chile kikötő városába, Valparaisóba is ellátogatott és megállapította, hogy ebben a városban lehetőség van meghatározott számú zsidó bevándorló elhelyezkedésére. A Hias egyébként rövidesen terjedelmes jelentést fog közzétenni a chilei bevándorlás lehetőségeiről.

### Az argenti: ni bevándorlás

Párizs, június 24. A Hias párizsi irodájának közlése szerint 1931 első négy hónapjában 26 ezer 701 személy vándorolt Argentínába. Tavaly ugyanebben az időszakban a bevándorlók száma 45.275 volt. A bevándorlók között 1799 volt zsidó (tavaly a zsidók száma 2819-et tett ki), vagyis 6,3 százaléka az általános kivándorlásnak. Januárban 473, februárban 878, márciusban 253, áprilisban pedig 195 zsidó vándorolt be. A magas bevándorlási szám februárban azzal magyarázható, hogy a Hias ebben az időben meg tudott szerezni nagyobb számú bevándorlási engedélyt Argentínába.

## Szalonikiben újra fellángoltak az antiszemita zavargások

Ahén, június 24. Szükszavú távirat jelentti Szalonikiből, hogy ebben a főleg zsidók által lakott városban csunya antiszemita tüntetések zajlottak le. Az utóbbi időkben zsidóellenes röpiratokat osztogattak és azzal vádolták a röpiratokban a zsidókat, hogy Macedónia önállósága érdekében propagandát fejtenek ki. Az egyetemi hallgatók által felheccelt tömeg a zsidónegyedekben és az utcákon számos atrocitást követett el. A zavargásoknak még nem sikerült véget vetni. A zsidó kereskedők bojkottja érdekében szintén erős propaganda folyik.

### A szaloniki zsidók tragikumai

Ez a távirat új szakát nyitja meg a zsidóüldözések sorozatának Görögországban. Szalonikiben a zsidók évszázadok óta a legnagyobb harmóniában éltek mind azokkal, akik ebben a városban az uralkodó nemzetet képviselték. A szaloniki

zsidók 1492 után telepedtek meg a szultán hívására. Spanyolországból elűzött zsidók voltak, akik a hatalmas kikötővárost egyre fejlesztették, ügyes hajósok, kereskedők és iparosok voltak, akik a török birodalom jólétét sokban elősegítették. Szaloniki zsidó centrummá lett, ami természetes is, mert hiszen mindenütt, ahol az anyagi jóléthez jutnak, szellemekben is feltétlenül megerősödnek. A keleti zsidók első könyvnyomdái állították fel Szalonikiben, amelynek rabbijai és tudósai híressé váltak azután az egész világon.

### Venezelosz, a zsidók védője

A zsidók szenvedése akkor kezdődött, amikor Szaloniki, Macedóniának ez a legjelentékenyebb városa, görög kézre került. A görög politikusok állandóan a zsidókat játszották ki ütköztáruul, valahány-

**MEM BERETVAKREM ELONYE**  
BŐSÉGES HAB-KIMÉLI A RENGET HIGIENIKUS, — GAZDASÁGOS  
NYER HINTADARAB KAPMÁTO AZ ÖSSZES SZAKÜZLETEKBE  
PRÓBÁLJA KI, HOGY MEGGYŐZŐDHESEN VÉGERKÉPVISELET: M. MARGULIUS BUCURESTI SPARDAN

szor zavart akartak csinálni. A háború alatt tudvalevőleg a franciák egyik fontos tengeri támaszpontja volt Szaloniki, amelynek zsidósága azokban az időkben szépen keresett. Ennek a keresetnek a közélet is nagy hasznát látta. Zsinagógák, tanházak, iskolák épültek. A háború után, amikor a köztársaságiak kerültek uralomra, a konzervatívek megint zavart akartak csinálni és csak Venizelosz tapintatának és erélyének lehetett tulajdonítani, hogy a franciáknak a városból való kivonulása simán zajlott le és azután is, néhány kilengéstől eltekintve, helyreállott a rend. Később a görög-török háború után próbálkoztak bizonyos politikai frakciók Szalonikiben zsidóellenes tüntetésekkel megmutatni, hogy a görög kormány nem ura a helyzetnek. Ekkor is elhárult a veszedelem.

### A talajukat veszítették

Amikor Törökország tömegesen utasította ki a görögöket, a kormány jónak látta, hogy a kiutasítottak nagy hányada éppen Szalonikiben helyeztessék el. Egészen új barakváros létesült a Citedella tövében, csupa talaját vesztett, szerencsétlen egzisztencia jött a városba, akiket egy ideig támogatott a kormány, később azonban ebből a támogatásból egyre kevesebb jutott számukra. A kicsiny országban kevés volt a produktív elemek számára is az elhelyezkedés lehetősége, a kiutasítottak nagyrésze pedig paraszt és intellektuel volt, főleg kereskedő. Ezeknek az elhelyezkedése a leg súlyosabb problémák egyikét képezte. A kormány lassanként megvonta tőlük a segélyt, úgy, hogy „lumpen-proletárokká” züllettek le. Ezek az elemek állandóan tüzelnek a zsidók ellen, akiket minden pozíciójukból igyekeznek kimarni. Allítólag a nagy szaloniki zsidótest is ök idézték elő s valahányszor zsidóellenes tüntetések voltak, a rendőrség csupa ilyen elemeket állított elő. A görög nép a zsidókkal szemben türelmes, éppúgy, mint ahogy türelmes volt velük szemben a török nép. Jellemző, hogy az antiszemita most már minden érvükből kifogytak és a legostromabb vádakot találják ki a zsidók ellen. Propagandát fejtenek ki Macedónia önállósága érdekében! Olyan politikai követelés, amely egyáltalában nem áll a zsidók érdekében. Egy önálló Macedónia a Törökországból kiűzött görögök zömével igazán nem kívánatos dolog számukra.

## Legújabb könyvek:

Zsidótárgyú könyvek jegyzéke  
Zsidó ifjúság számára  
a zsidó ifjúság számára

- Mészáros Zsigmond: Béla 14
- Sass Irén: Isten veled iskola 15
- Cholnoki László: Weisz (képekkel) 14
- Ujvári Péter: Cédrusfa daliája (kép.) 28
- Szalai Oszkár: Egy gazdag ifjú élete (képekkel) 28
- Disraeli: David Alroy (tört. regény) 102
- Zangwill: A snorrerek királya (diszk.) 160
- Mendele Mocher Szerofim: Sánta (diszköt.) 102
- K. T. Franzos: A pojáca (I., II. köt. diszköt.) 204
- Kiss Arnold: Álom és valóság (diszk.) 198
- Sass Irén: Énekek éneke (bibliai reg.) 68
- Patai József: A középső kapu (kötve) 138

### Gyűjteményes könyvek

Eszter 14

### Kapható az

## „UJ KELET”

könyvosztályában az összeg és portóköltség előzetes beiküldése mellett (bélyeghely is), vagy utánvétellel.

**Nemzeti Kolozsvári társulat**  
Első oldali cikk  
Ez alkalommal, n...  
Eggyebekben a p...  
Üresen hagy...  
Az elnöki szék tel...  
Amig Maniu elérke...  
Egészen bizony...  
A nemze...  
vári tag...  
Cluj-Kolozsvár, jun...  
tudósítójától). A ne...  
kolozsvári tagozata m...  
tartott Maniu lemond...  
ésen dr. Socol Auré...  
résztvettek Hatigian...  
Moldovan Valér, d...  
Romulus professor, d...  
Emil Pop és a párt...  
ülést Socol Aurél n...  
tött arra, hogy mil...  
nést váltott ki a ne...  
délyi vezetői köréb...  
visszavonulásának h...  
rasztpártot nem leh...  
böles irányítása né...  
el kell követni, hog...  
sának megváltoztatá...  
Dr. Moldovan Va...  
igazgató könyves sz...  
az eseményeket, am...  
mes multjához fűző...  
— Mi, erdélyiek —  
láthatatlan, de mind...  
el elválaszthatatlan...  
füzve Maniuhoz.  
mint mindent elköve...  
sának megmástitását...  
azonban ez nem sik...  
bad új elnököt vála...  
Az Erdélyi é...  
ségi Újságíró...  
megrendüléssel  
**Kuncz A**  
az erdélyi ma...  
irodalom kima...  
hosszas szenved...  
korában elhun...  
Borongó s...  
szavakat a fá...  
Aladárban a...  
szet legjobbjait...  
ránk fíradhat...  
barátunkat és...  
a legizgalmas...  
bert vesztettü...  
dár mindig hit...  
jóságban és...  
az ember alko...  
nyomtalanul.  
Emlékét s...  
ségét korai...  
mindig hűsége...  
örizni.

**Női, férfi ruhákat igen olcsón fest tisztít** **CZINK, Cluj**

## Nemzeti parasztpárt kolozsvári tagozatának ülése

55. oldali cikkünk folytatása)

...megerősítette az eljövő harcok... Egyebekben a párt végrehajtó bizottsága pénteken, június 26-án délután tíz órakor tartja ülését.

Üresen hagyják az elnöki széket

Ez alkalommal, mint azt már megemlíttük, egyhangulag úgy fogtak dönteni, hogy Maniu lemondását nem fogadják el. A jelenlegi végrehajtó bizottság tagjait sem választathatják új elnököt, mert a jelenlegi mandátuma ez év májusában lejárt. Miután a pártkongresszust, amelyen az új végrehajtó bizottságot meg kellene választani, nem hívták össze, a jelenlegi vezetőség csupán zsinatban az ügyeket és így nem dönthet az elnök személyéről. Mihalache fog megbízást kapni, hogy alelnöki minőségben megtartsa, zsirálja a párt ügyeit. Az elnöki szék tehát nyitva marad, amíg Maniu elérkezettnek nem fogja látni az időt, hogy ismét átvégye a párt irányítását. Ugyanezen okból nem fogadják a kamarák elnökségéhez továbbítani Maniunak képviselői mandátumáról való lemondását sem.

A Miscarea értesülése szerint igen rövid időn belül úgy az erdélyi, mint a románista frakció több vezetője nyilván fogja Maniu példáját. A volt miniszterelnök erről tudomást szerezve, felhívta barátait, hogy maradjanak meg továbbra is posztjaikon, a lap azonban úgy fogja, hogy az intervenció következtében csupán halasztást szenvedett ez a szándék. Egészen bizonyos, hogy Pop-Csicsik vezénnyel és dr. Vlad Aurel egy-két napon belül követni fogják Maniut a száműzéséből.

A nemzeti parasztpárt kolozsvári tagozatának ülése

Cluj-Kolozsvár, június 24. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzeti parasztpárt kolozsvári tagozata ma látogatott gyűlést tartott Maniu lemondása ügyében. A gyűlést dr. Socol Aurél elnökölt és azon résztvettek Hatiegan Emil, Dan Sever, dr. Moldovan Valér, dr. Pop Jonel, Boila Romulus professor, dr. Popa Adam, dr. Emil Pop és a párt több más vezetője. Az ülést Socol Aurél nyitotta meg. Rámutatott arra, hogy milyen mély megdöbbenést váltott ki a nemzeti parasztpárt erdélyi vezetői körében a szeretett vezér visszavonulásának híre. A nemzeti parasztpártot nem lehet elképzelni Maniu boldog irányítása nélkül s ezért mindent el kell követni, hogy Maniut elhatározásának megváltoztatására bírják.

Dr. Moldovan Valér volt tartományi igazgató könnyes szemmel idézte azokat az eseményeket, amelyek Maniu küzdelmes multjához fűződnek.

— Mi, erdélyiek — mondotta — a lélek láthatatlan, de mindennél erősebb szálalattal elválaszthatatlanul hozzá vagyunk fűzve Maniuhoz. Nincs más megoldás, mint mindent elkövetni, hogy elhatározásának megmegtartására bírjuk. Amennyiben azonban ez nem sikerülne, úgy nem szabad új elnököt választani, a nemzeti pa-

Az Erdélyi és Bánsági Kisebbségi Ujságíró Szervezet mély megrendüléssel jelenti, hogy

### Kuncz Aladár dr.

az erdélyi magyar ujságírás és irodalom kimagasló egyénisége, hosszas szenvedés után 46 éves korában elhunyt.

Borongó szívvel keresünk szavakat a fájalmunkra. Kuncz Aladárban a magyar írásművészet legjobbját, kisebbségi kultúránk fáradszóró ösztönzőjét, barátunkat és büszkeségünket, a legigazabb, legnemesebb embert veszítettük el. Kuncz Aladár mindig hitt a siron tul tartó jóságban és abban, hogy amit az ember alkot, nem veszhet el nyomtalanul.

Emlékét s hitének szent örökségét korai sirjának lábánál mindig hűségesen meg fogjuk őrizni.

rasztpártnak mindaddig, míg ismét Maniu fogja kezébe venni a hadsereg irányítását.

„Maniu lemondása megrató tragédia“

Dr. Tilea arról beszélt, hogy Maniu lemondása egy megrató lelki tragédia. Rámutatott arra, hogy milyen tántoríthatatlan volt Maniu negyvenéves politikai

pályafutása alatt és képeket idézett a pártvezér harcos politikai multjából. Végül hangsúlyozta, hogy a nemzeti parasztpárt ifjúsága is megingathatatlan szolidaritással áll Maniu háta mögött.

Az egyhangú határozat

Ezután dr. Pop Emil felolvasta az egyhangulag elfogadott határozati ja-

vaslatot, amely hangsúlyozza, hogy Románia nem tudja nélkülözni Maniu kvalitásait és kéri Maniut, hogy vonja vissza elhatározását és meleg üdvözlését küldi a pártelnöknek.

Socol lelkész szavaival ért véget a gyűlés, amelynek hangulata a nemzeti parasztpárt lelkes ellenzéki küzdelmeire emlékeztetett.

## Törvény készült az összes kommunista szervezetek és intézmények feloszlására

A jövő héten terjesztik a parlament elé az új törvényjavaslatot

Bucuresti-Bukarest, június 24. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány a jövő héten új törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé, amely a legerélyesebb rendelkezéseket tartalmazza a kommunista propagandával szemben. A törvényjavaslat feloszlítja az összes kommunista szervezeteket és intézményeket, eltiltja a kom-

munistá propagandát és szigorú szankciókat helyez kilátásba mindazoknak, akik a törvény rendelkezéseit megszegik.

A demokratikus közvéleményben a törvény híre általános feltűnést keltett, mert egyrészt a szabad véleménynyilvánítás és cselekvési szabadság ellen irányul, másrészt pedig mert a törvény alkalmas lesz

arra, hogy éppen az ellenkező hatást váltsa ki. Azokban az államokban, ahol a kommunistáknak akciósabadság van, nőről sem ismerik a kommunista veszedelmet, mert a dolog természeténél fogva a kommunista propaganda annál erősebb, minél nagyobb nyomást gyakorolnak rá.

A kamara megkezdte az érettségi módosításáról szóló törvény vitáját

## Ujra adókedvezményben fognak részesülni az új házak

A kormány ígéretet tett a zsilvögyi helyzet orvoslására

Bucuresti-Bukarest, június 24. Ma ülést tartott a kamara közoktatásügyi bizottsága. A bizottság ülésén Jorga elnökölt, aki előterjesztette az érettségi törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot. A bizottság tagjai kérdést intéztek Jorgához, mi igaz azokból a hírekből, hogy kétszáz középiskolát meg akar szüntetni a kormány. Jorga kijelentette, hogy nem középiskolák, hanem iparos és tanonciskolák leépítéséről van szó. Ezeket az iskolákat sem szüntetik azonban meg, hanem takarékosági szempontból beolvasszák az elemi iskolákba.

Egy többségi képviselőnek ama kérdésére, hogy a törvény szakaszainak értelmében a kisebbségi tanulók kizárólag saját anyanyelvükön fognak-e érettségizni, Jorga kijelentette, hogy a kisebbségi

tanulók kiegészítő nyelvet használnak, a kamara közoktatásügyi bizottsága. A bizottság ülésén Jorga elnökölt, aki előterjesztette az érettségi törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot. A bizottság tagjai kérdést intéztek Jorgához, mi igaz azokból a hírekből, hogy kétszáz középiskolát meg akar szüntetni a kormány. Jorga kijelentette, hogy nem középiskolák, hanem iparos és tanonciskolák leépítéséről van szó. Ezeket az iskolákat sem szüntetik azonban meg, hanem takarékosági szempontból beolvasszák az elemi iskolákba.

A kamara ülésén Perieteanu többségi képviselő elparentálta Greceanu szenátort, aki az 1920. évi szenátusi merénylet alkalmából életét vesztette. Jorga a kormány nevében, Goga a néppárt nevében, Oromolu a liberális párt, Graur a nemzeti parasztpárt és Cuza a cuzisták nevében csatlakoztak a felszólaláshoz.

Gherman szociáldemokrata képviselő a zsilvögyi munkanélküliség rohamos és fenyegető terjedéséről mondott interpellációt.

Manoilescu miniszter elismerte, hogy Gherman felszólalásában nem túlzott és a kormány el is fogja követni mindent a helyzet orvoslása érdekében.

Ezután Trancu-Jasi intéz kérdést a kormányhoz, hogy hajlandó-e fenntartani az új házak adókedvezményét.

Manoilescu kijelenti, hogy ebben a kérdésben nagy bizonytalanság uralkodik, mert az eredeti törvény igen sok módosításon ment keresztül. Ennek tudható be, hogy a házépítők nincsenek bizalommal a törvénnyel szemben. A kormány éppen ezért még ebben a ciklusban javaslatot fog beterjeszteni, amely az eredeti törvényt egész szövegében helyreállítja.

A kamara éjjeli ülésén megkezdtek az érettségi törvényjavaslat vitáját.

A háboru visszakisértő árnyékai

## Le akarta löni a bukaresti német követet egy lakatos, mert tudóvést szerzett egy német internáló táborban

Az elmeógyógyintézetbe szállították Ion Niculescut, akit közvetlenül a merénylet elkövetése előtt tartóztatott le a rendőrség

Bucuresti-Bukarest, június 24. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A fővárosi lapok igen érdekes esettel foglalkoznak, amelynek előzményei még a világháboru idejére nyulnak vissza. A bukaresti német követségre hónapok óta és szinte matematikai pontossággal fenyegető levelek érkeznek. A levelek egy és ugyanazon egyéntől származtak, aki Jin Niculescu bukaresti lakosnak tűntette fel magát. Egy adott pillanatban a berlini német miniszterelnökség értesíti a bukaresti német követséget, hogy oda is érkezett egy hasonló tartalmu fenyegető levél, ugyancsak a titokzatos Jon Niculescutól.

Niculescu Jon, mint az utóbb kiderült, kártérítést követelt magának. A háboru kitörése Németországban lepte meg, ahol feleségül vett egy Berlin környékéről származó szöke német leányt. Midőn Románia hadat üzent Németor-

szágnak, Niculescut, mint ellenséges állam alattvalóját, internálták. Az internálás következtében tuberkulózist kapott Jon Niculescu, aki a háboru befejezése után visszatért Romániába. Ugy érezte, hogy betegségéért kártérítéssel tartoznak neki. Kérvénnyel folyamodott a különböző hatóságokhoz, de ezek a kérések visszhang nélkül maradtak. Niculescu erre fenyegetőzni kezdett. Legutóbbi levelében figyelmezteti Kirchholtes bukaresti német ügyvivőt, hogy le fogja löni.

Kirchholtes azonnal átküldte a levelet a bukaresti prefekturára. Marinescu rendőrprefektus egy ugyancsak Jon Niculescu nevű komisszárt bízott meg a nyomozás lefolytatásával. A komisszár jobb teendő híjján lesbe állott a követség épülete közelében. Egy adott pillanatban úgy tűnt neki, mintha egy gyanus egyén ödöngne a követség kö-

rül. Nyomába eredt. Az ismeretlen észrevette, hogy üldözik és hogy a gyanu árnyékát is elhárítsa magáról, a harmadik kerületi rendőrkapitányság helyiségébe ment, ahol különböző információt kért. A rendőrkomisszár igazolásra szólította fel és miután kiderült, hogy Jon Niculescunak hívják, letartóztatta. Megmotozása alkalmával töltött revolvért találtak a zsebében. Kijelentette, hogy tuberkulózist akarta a német követségben megbosszulni. A merénylet a zserlendi elmeógyógyintézetbe szállították.

— A nyomorék gyermekek felségítésének világközpontja nemzetközi kongresszust tart. Hágából jelentik: A nyomorék gyermekek felségítésének detroit-i világközpontja június 29-től július 3-ig Hágában nemzetközi kongresszust tart.

— Nem jött létre megegyezés a Szent-szék és az olasz kormány között. Citta del Vaticanból jelentik: Cáfolják azt a hírt, hogy a Szent-szék és az olasz kormány között az Azione Catholica ügyében a megegyezés létrejött volna.

— Ösztől kezdve rendszeresítik a sin-Zeppelin közlekedését Hamburg és Berlin között. Berlinből jelentik: A sin-Zeppelin sikeres utja arra bírta a birodalmi vasutak vezetését, hogy ösztől kezdve a Hamburg—Berlin közötti vonalon rendszeresítse a sin-Zeppelin közlekedést.

### Megmenekül

egy kinos operációtól, ha

## HAEDENSAT

használat, amely az ARANYÉRNEK egyetlen biztos ellenszere. Nem reklám, nem ámitás, egyetlen próba meggyőzi Önt arról. Több ezer elismerő levél. Kapható minden gyógyszerárban Romániai vezérképviselet: ROYAL drogéria M. Rózsa Rt. Cluj.

## Szerelmi féltékenység volt indító oka a bolíviai őserdőben történt gyilkosságnak

Szabadlára helyezték a gyilkossággal gyanúsított ékszerészt

Bécs, június 24. Az a véres tragédia, amely május közepén a bolíviai őserdőben lejátszódott s amelynek áldozatul esett Charlotte Chiron huszonöt éves bécsi leány, az ideérkezett bolíviai lapok tudósítása szerint szenzációs fordulatot kapott. A nyomozás során megállapították, hogy a gyilkosság indító oka szerelmi féltékenység volt. A gyilkosság elkövetésével Walter Kohn ékszerészt és Hans Scheel stuttgarti fiatalembert gyanúsították, egy másik feltevés szerint pedig egy benszülött indiánus volt a gyilkos.

A szenzációs és titokzatos bűnügyről a bolíviai lapok a következő, eddig még ismeretlen részleteket közlik.

Szerelmem az őserdőben

Scheel Hans jómegjelenésű fiatalember volt s már több év óta dolgozott egy bolíviai cégénél. Egy napon a cég Zongo városába küldte a fiatalembert, aki itt megismerkedett Walter Kohnnal és társnőjével, akik aranyat kerestek ezen a vidéken. Kohn azt az ajánlatot tette a fiatalembernek, hogy csatlakozzék az expedícióhoz. Élénk színekkel ecsetelte, hogy az őserdőben gazdag aranybányák vannak és hogy könnyen meggazdagodhat. Walter Kohn csábító ajánlatának a német fiatalember nem tudott ellentállni és csatlakozott a szerencsekeresőkhöz, de mint később kiderült, nem annyira az arany vonzotta, hanem a szép Charlotte Chiron, akibe a német fiatalember halálisan beleszeretett. Így kezdődött az az ismeretség Hans Scheel és a bécsi fiatal leány között, amely rövidesen olyan végzetessé vált az utóbbira nézve.

Féltékenység...

Öt emberből állt az a kalandos expedíció, amely arany után kutatott a bolíviai őserdőben. A három európai kivül még két benszülött is tagja volt a társaságnak, közöttük az egyik egy tizenéves fiatal gyerek. Walter Kohn csakhamar megbánta, hogy a német fiatalembert befogadta az expedícióba. Charlotte Chiron és Hans Scheel ugyanis nagyon összeharagkodtak és emiatt a bécsi ékszerész állandóan féltékenységi kinok gyötörték. Walter Kohn meg akart győződni a leány hűségéről s azért megbizta az egyik benszülöttet, hogy a leány és a fiatalember beszélgetéseit hallgassa ki. Ilyen módon megtudta, hogy Charlotte Chiron a barátságos tulmenő érzelmekkel viseltetik a jövevény iránt.

A nyomozás szerint Walter Kohn, amikor tudomást szerzett, hogy a leány elhidegült tőle; bosszútervekkel foglalkozott. Fegyvert kerített magának, mert pusztán kézzel nem támadhatta meg riválisát, aki testileg sokkal erősebb volt nála. Egy szép napon Walter Kohn az egyik benszülöttet elküldte Zongoba, hogy élelmiszereket vásároljon, azonkívül két levelet is átadott neki a megbízatással, hogy azokat adja át az osztrák konzulnak, illetőleg a Buck-cégnek.

Ezzel nyilván az volt a célja, hogy a benszülöttet eltávolítsa az utjából és szemtanu nélkül hajthassa végre bosszútervét. Kiténik ez abból is, hogy Walter Kohn egy alkalommal a következőket mondotta a benszülöttnak: „Nem lehet tudni, hogy a közeljövőben mi történik“.

Nincsen bizonyíték

A bolíviai hatóságok ilyen módon rekonstruálták a gyilkosság előzményeit. Természetesen semmi pozitív bizonyíték nincsen arra, hogy valóban Walter Kohn követte el a gyilkosságot s az ügyet még rejtélyesebbé teszi, hogy Scheel Hans is nyomtalanul eltűnt.

Azt hiszik, hogy a német fiatalember nincsen már életben. Erre a feltevésre az szolgált alapot, hogy Scheel Hansnak volt egy kutyája, amely gazdátlanul bolyongott a gyilkosság szí-

helyének környékén. Ha a német fiatalember élne, valószínű, hogy a kutya is vele ment volna.

A vizsgálóbíró erélyesen folytatja a nyomozást a rejtélyes gyilkosság ügyében. A gyanúsított Walter Kohn többször is kihallgatta, minthogy azonban kézzelfogható bizonyíték nem merült fel ellene, az osztrák konzul közbenjárására óvadék ellenében szabadlára helyezte.

## Két boszorkány elégetését követelte a rendőrségen egy pomerániai pásztor

Berlin, június 24. A boszorkányhit a vidéki lakosság körében még ma, a 20-ik században is erősen tartja magát és pedig nemcsak a kulturális szempontból elmaradt vidékeken, hanem azokban az országokban is, ahol az általános műveltség aránylag magas fokon áll. Legújabbban Németországban fordult elő ilyen eset.

A pomerániai Grimmen községben a napokban megjelent két cigányasszony egy pászturnál és bebeszélte neki, hogy a felesége súlyosan megbetegedett, de ha ötven márkát fizet, akkor segítenek rajta, mert ők — boszorkányok.

A pásztor ezt rögtön elhitte nekik és minden pénzét, ami nála volt, átadta nekik. Negyvennyolc márkát kaptak az asszonyok, de már pár nap múlva visszajöttek, elhozták a negyvennyolc márkát és kijelentették, hogy a hiányzó két márká miatt nem tudták meggyógyítani az asszonyt. Most pedig az asszonynak meg-

kell halnia és ezen csak úgy segíthet, ha az ötven márká tizeresét adja oda nekik, azaz ötszáz márkát.

A szerencsétlen ember annyira megijedt, hogy egész vagyonát odaadta a két szélhámosnőnek, akik több mint hatezer márkával utaztak el. A pásztor azután hazautazott és megtudta, hogy a felesége egyáltalában nem is volt beteg. Most már persze a rendőrségre ment, de még ott is azt állította, hogy az asszonyok tényleg boszorkányok voltak, akik mindenféle varázsfórmulákkal akarattal tehetetlen eszközévé tették őt. Együttal jegyzőkönyvileg követelte, hogy a két boszorkányt máglyán égessék el.

Az elégetésből egyelőre semmi sem lesz, mert a család nőket még nem sikerült elfogni. Boszorkányokat pedig még a 20-ik században is Pomerániában sem lehet elégetni anélkül, hogy előzőleg le ne tartóztatnák őket.

## Amikor a házasságtörés nem válóok

A berlini bíróság érdekes ítélete

Berlin, június 24. A birodalmi bíróság nemrég egy érdekes válóperben hozott ítéletet, amely különös indokolása miatt keltett figyelmet. A válás oka szinte mindennapi: házasságtörés. A bűnös fél az asszony volt, aki be is ismerte a bűnösségét. De mentőkörülmennyel rendelkezett, amelyet el is fogadott a bíróság, tudniillik elmebeteg volt s ezért tetteiért nem vonható felelősségre. A bíróság igazat adott az asszonynak s elutasította a válókeresetet.

— Jól van, — mondotta a férj a bírónak. — Ha feltételezi, hogy egy házasságtörő asszonnyal együtt éljek, akkor nem követelheti tőlem azt, hogy egy elmebeteg ne legyen a feleségem. — Nem — mondotta a bíró — ezt nem is kívánjuk, azonban az asszony elmebaja nincsen olyan előrehaladott stádiumban, hogy a szellemi együttélés lehetetlen volna.

A férj azonban mindenáron meg akart szabadulni feleségétől s a birodalmi bírósághoz fordult. Keresetével itt is elutasították.

A birodalmi bíróság ítéletének indoklásában kimondja, hogy az asszony, bár elmebaja miatt nem volt tudatában annak, hogy egy más egyénnel folytatott viszonya a házassági hűség megszegését jelenti, azonban a házasság felbontására semmiféle ok nem forog fenn.

A bíróság nemmel felelt arra a kérdésre, hogy az asszony képes-e felismerni a házasság értékét és hogy erkölcsileg annyira eltompult, hogy bárkinek odaadja magát. Az a körülmény, hogy olykor-olykor egy más férfival összeadja magát, csak betegségéből folyó átmeneti jellegű cselekmény, amelyből egyébként — szakértők véleménye szerint — ki lehet gyógyítani.

## Kéjgyilkosság történt Bukarestben

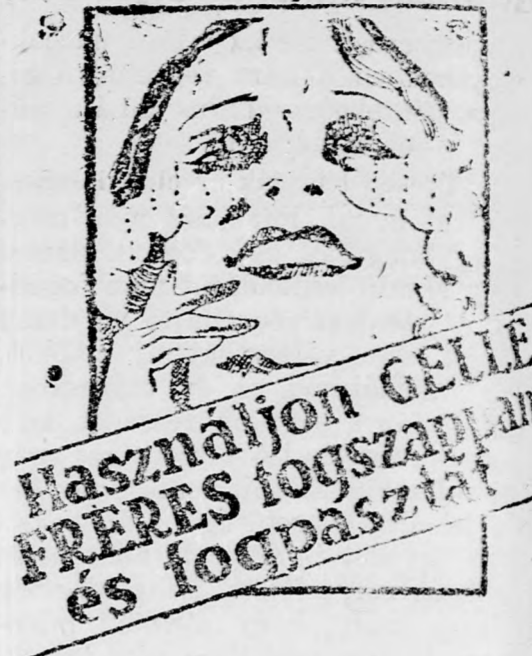
Egy 15—16 esztendő diákleány megcsönkítte testét fedezték fel a chitilai síneken. Öngyilkosság látszatával leplezték bűnüket a tettések

Bucuresti-Bukarest, június 24. Borzalmas felfedezést tettek tegnap délután a fővárosi rendőrség bünyügyi osztályának detektívjei. Egy bünyügyi vizsgálat fogamatossá végett több detektív ment ki a chitilai országútra, ahol az egyik utmenti házban vizsgálatot kellett volna tartaniok. Mielőtt még a detektívek céljukhoz értek volna, egyikük borzalmas felfedezést tett. Észrevette ugyanis, hogy közvetlenül az országút mellett elhúzódó síneken keresztbe téve egy 15—16 évesnek látszó leány megcsönkított holtteste fekszik. A leányon diákegyruha volt és ebből arra következtettek, hogy a szerencsétlen leány valamelyik bukaresti tanintézetnek a növendéke. A holttest ruháinak zsebeiben semmi igazoló írást sem találtak, amiből személyazonosságát meg lehetett volna állapítani.

A helyszínen megtartott vizsgálat során megállapították, hogy a szerencsétlen leányt a vonat gázolta halálra. A vizsgálat megejtése után a holttestet be-

szállították a bukaresti bonctani intézetbe, ahol ma délelőtt felboncolták. A boncolás nem tudta pontosan megállapítani, hogy szerencsétlenség történt-e, vagy pedig öngyilkosság, amely utóbbit némiképp alátámaszt az egyik személyvonat gépészének előadása, aki elmondotta, hogy amikor tegnap délután vonatjával elhaladt ezen a helyen, az az érzése támadt, mintha látta volna, hogy valaki a mozdony elé vetette magát. A tovább folytatott nyomozás azonban olyan adatokat is szolgáltatott a rendőrségnek, amelyből jogosan arra lehet következtetni, hogy bűntényről van szó és a leány ellen előbb erkölcsstelen merényletet követtek el, majd pedig megölték. Hogy azonban a hatóságokat félre vesszék, a leány holttestét a sínekre helyezték, azzal a szándékkal, hogy egy arra elhaladó vonat keresztül gázolja és így a gyilkosságról senki sem szerzett volna tudomást. A rendőrség a rejtélyes ügyben erélyes vizsgálatot vezetett be.

## Utánozza fogorvossá!



Fogainak tisztítása és fehéritése céljából a mai napig nincs jobb és ismertebb szerszám mint a GALLE FRERES fogszármal és fogpasztát. Ez okból ajánlja azt a világon mindenütt a legtöbb fogorvos.

## Hevesi Piroska növendékeinek évvári hangversenye

Tegnap este tartották meg Hevesi Piroska növendékei évvári hangversenyüket a kolozsvári katolikus gimnázium nagytermében. A hangverseny jelentőségét fájdalmasan hangsúlyozta alá az a tény, hogy ez a hangverseny egyszersmindt Hevesi Piroskának, a feledhetetlen művésznőnek és pedagógusnak búcsuja is volt. Súlyos vesztésnek érezték a kolozsvári zenei életét, melynek Hevesi Piroska adott éveken át lendületet, színt és komolyságot. Hisz szűk, hogy külföldi működése éppoly sok sikert fog hozni számára, mint kolozsvári tevékenysége.

Üntudatos, szép, komoly perspektívákat nyújtó játékokat produkáltak a Patranlea, Botha Baba, Beata Ilics, Schönhaus Baba, Katz Böske Hexentanza (Mac Dowel) sima és legies könnyedségű volt. Pollák Margit igaz Schuman-interpretációt nyújtott. Klein Ernő technikai készsége még egyensúlyozásra szorult, a zenei konstrukció vonalainak élesebb meghúzásával. Egyébként tehetséges zongorista. Farkas Nusi Dohnányi „Ruralia Hungarica“-ját játszotta azzal a sok temperamentummal, amit ez a darab megkíván. Emellett ritmus, eszprít és nívó, ökonómikus technika jellemezte játékát. László Margit Brahms H-moll-rapszódiajának interpretálásával nagy muzikálitástól tett bizonyosságot. Roth Böske kamarazene-típusú játékos, feltűnő formázással. Nagyon megérdemli a dícséretet Stefanidesz Mária, aki kivételes zenei kvalitásokkal rendelkezik. Határozottan koncert-dobogóra van predesztinálva. Bernstein Jolán kész, kiforrott művész. Chopin F-moll balladáját kongeniális átértéssel és átértéssel játszotta. A legnagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk Blum Ilusról, aki Debussy sokat igénylő Toccatájában színes billentésével, gördülékeny technikájával a közönség elragadtattott tapsait nagyon kiérdemelte. Fennom, decens lénye, intuitív muzikálitása lenyűgözően tud hatni hallgatóira. Tatár Ferenc tegnap esti szereplése is megerősíti azt a feltevésünket, hogy képességei nagykaliberű művészpályára predesztinálják. Bach-Taussig Toccatájában elmélyült intellektusról, Dohnányi Capriccio-jában fölényes technikai tudásról tett tanúságot. Ami talán még hiányzik felkészültségéből: a pedálhasználat finomsága és a bachi polifonikus játék konturvilágossága. Kétségtelenül szép jövőt állt előtte. A szépség-számú közönség sokat tapsolt úgy a szereplőknek, mint az eltávozó, kiváló mesternek: Hevesi Piroskának.

(b. s.)

Gondos anya **Höfer** hintőport, krémet, szappant használ

HIL

Az UJ KELET az  
bánsági zsidó  
Főszerkesztő:  
Felelős szerkesztő:  
Bukaresti  
Hátszeg Ernő,  
Cikkeink utánnya  
megjelölésével

— Zivataros eső  
ről jelentik: A me-  
járásprognózis a sze-  
taros esők várhatók  
és hőmérsékletű-  
mulva hűvösebb idő-  
mérésklet Budapest  
Celsius.

— Ujabb jelentés  
nélküliség frontjár  
Franciaországban  
zépén 38 ezer 580 n-  
nyilván. Ebből 14 e-  
Németországban a  
június közepén kö-  
tehető. A munkané-  
ban június 15-én 2  
volt, 10 ezer 032-ve  
és 735 ezer 629-el t-  
előtt.

— Kenyérhirdet-  
ésről jelentik: Az ar-  
nagy hirdetési akci-  
mellett. Eddig még  
arra a világtörténel-  
ret hirdetni kellett  
Angliában valami b-  
szerűsége körül. A  
detés így hangzik:  
az asztalára, ez a l-  
népszerűbb is és o-  
más élelmiszer. Mil-  
ni egy négyfontos  
össze a négyfontos  
font marhahus vag-  
árát. A kenyérből s-  
tápláló és jó. Sok  
olyan olcsó, mint n-  
olyan jó. A kenyér a  
Egyen naponta egy  
bet, mint azelőtt!

SZINKÖR M

Előadások kezd-  
tán 3, 5 és 7

— A megőrült so-  
veszekedett. Belgrád  
bosnyák községben l-  
tént. A vasuti mű-  
verekedtek és a ver-  
sebesültje és több  
volt. A súlyos sebesi-  
nak sofförje beakar-  
széd közsébe. U-  
sebesült meghalt. A  
rendkívül hatott, vis-  
és erős iramban ha-  
ben nekiment egy p-  
lyen lévő két ember  
vetkeztében szintén  
ujabb borzalmat lát-  
járók úgy találták.  
test fölött ült és e-  
veszekedett.

— A serdülo ifjus-  
kor egy-egy kis p-  
„Ferenc József“ ke-  
mert gromorbél- és  
fiuknál és leányok-  
ményeket köszönhet-  
kákön a Ferenc Józ-  
nyek macakcs szorú-  
alkalmazták. A Fer-  
gyógyászteráknban,  
szerüzetekben kaph

— Levegőbe röpü-  
tás egyik löpörgyára  
A délangiai Dorset  
közében az angol  
heathi löpörgyára a  
explózió, amelyet tö-  
ságnban is hallottak,  
totta el a vidéket. A  
során 19 munkást s-  
tek ki az omladék s-  
hiányzik. Számolni k-  
tűntek életüket ve-  
fánál.

# HIREK

**Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja**  
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő  
 Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc  
 Bukaresti szerkesztőség:  
 Hátszeg Ernő, Str. Cobăcescu 54  
 Cikkeink utánnymását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Zivataros esők várhatók. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint nyugat felől zivataros esők várhatók megélénkülő szelekkel és hőmérsékletcsökkenéssel. Egy-két nap múlva hűvösebb időjárás valószínű. A hőmérséklet Budapesten ma délelőtt 26 fok Celsius.

— Ujabb jelentés a nemzetközi munkanélküliség frontjáról. Párizsból jelentik: Franciaországban hivatalosan június közepén 38 ezer 530 munkanélkülit tartottak nyilván. Ebből 14 ezer 300 Párizsra esik. Németországban a munkanélküliek száma június közepén körülbelül négy millióra tehető. A munkanélküliek száma Angliában június 15-én 2 millió 621 ezer 930 volt, 10 ezer 032-vel több, mint egy héttel és 735 ezer 629-el több mint egy évvel ezelőtt.

— Kenyérhirdetés Angliában. Londonból jelentik: Az angol lapokban újabb nagy hirdetési akció indult meg a kenyér mellett. Eddig még nem igen volt példa arra a világtörténelemben, hogy a kenyeret hirdetni kellett volna. Ugy látszik, Angliában valami baj van a kenyér népszerűsége körül. A hatalmas, feltűnő hirdetés így hangzik: „Tegyen sok kenyeret az asztalára, ez a legolcsóbb étel. A legnépszerűbb is és olcsóbb, mint minden más élelmiszer. Milyen keveset kell fizetni egy négyfontos kenyérért! Hasonlítsa össze a négyfontos kenyér árával a négy font marhahús vagy négy font birkahús árát. A kenyérből semmi nem vesz kárba, tápláló és jó. Soha sem volt a kenyér olyan olcsó, mint most és soha sem volt olyan jó. A kenyér a legfontosabb tápszer. Egven naponta egy karaj kenyérral többet, mint azelőtt!”

## SZINKÖR MOZGÓ

Előadások kezdete délután 3, 5 és 7 órakor

— A megőrült soffőr három holttesttel veszekedett. Belgrádból jelentik: Cerveda bosnyák községben borzalmas dolog történt. A vasuti műhely munkásai összeverekedtek és a verekedésnek egy súlyos sebesültje és több könnyebb sebesültje volt. A súlyos sebesültet a műhely autójának soffőre beakarta szállítani a szomszéd községbe. Utközben azonban a sebesült meghalt. A soffőr, akire a dolog rendkívül hatott, visszafordult kocsijával és erős iramban haladt faluja felé. Közben nekiment egy parasztszekérnek, amelyben lévő két ember az összeütközés következtében szintén meghalt. A soffőr az újabb borzalmat látva, megőrült. Az uton járók úgy találták, amint a három holttest fölött ült és elképzelt szellemeikkel veszekedett.

— A serdülő ifjúságnak reggel felkésző egy-egy kis pohárnyi természetes „Ferenc József” keserűvizet kell adni, mert gyomor- és vértisztító hatásának fiúknál és leányoknál igen fontos eredményeket köszönhetünk. A gyermekklinikaon a Ferenc József vizet már a kicsinyek makacs szorulásakor kitűnő sikerrel alkalmazzák. A Ferenc József keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Levegőbe repült az angol admirális egyik löporgyára. Londonból jelentik: A délangliai Dorset kerületben Weymouth közelében az angol admirális hullaonheathi löporgyára a levegőbe repült. Az explózió, amelyet több mérföldnyi távolságban is hallottak, füsttengerrel árszította el a vidéket. A mentési munkálatok során 19 munkást súlyos sebekkel emeltek ki az omladékol. Tizenegy munkás hiányzik. Számolni kell azzal, hogy az elűntek életüket veszítették a katasztrófánál.

# Ujabb diákzavargások voltak a bécsi egyetemeken

Bizonytalan időre bezárták az összes főiskolákat

Bécs, június 24. Az egyetem közelében diákcsoportosulások voltak a mai délelőtt folyamán s a Schottentor mellett kommunisták verődtek össze. A karhatalom szétszórta a csoportokat s megakadályozta a politikai ellenfelek összecsapását.  
 A zavargásokkal kapcsolatban hét letartóztatás történt.

A főiskolai zavargások miatt az egyetem kívül a mezőgazdasági, továbbá a világereskedelmi főiskolákat és a műegyetemet is bizonytalan időtartamra bezárták. A diákok újabb tömeges gyűlést terveznek a főiskolai rendtartás módosítása miatti tiltakozás céljából.

# Beszüntették a „Haam” című revizionista ujság megjelenését

Jeruzsálem, június 24. A palesztinai kormány beszüntette további rendelkezésig a „Haam” című revizionista ujság megjelenését.  
 Az intézkedés oka az, hogy az idézett napilap június 11-én egy költeményt közölt Eldad poeta tollából abból az alkalomból, hogy a Szentfalról szóló jelentés nyilvánosságra jutott. A költemény Jeremiás siralmainak hangján a mai palesztinai állapotok fölött siránkozik. Minden strófája a versnek ezzel a refrénnel végződik: „A mandatárius pedig ott áll és néz és néz...”

A betiltás nagy recenzust keltett az országban. A lap érdekében a revizionistáktól távol álló zsidó pártok hívei is interveniáltak és remélik, hogy a kormány rövidesen megengedi a lap további megjelenését.

— A lengyel kormány új tisztviselői fizetéscsökkentésre készül. Londonból jelentik: A varsói kormány új tisztviselői fizetéscsökkentésre készül, hogy ezzel újabb 55 millió zloty költségvetési megtakarítást érhesse el.

— A nemzetközi kávékonferencia iroda felállítását határozta el. Londonból jelentik: A Times saopaulói jelentése szerint a nemzetközi kávékonferencia iroda felállítását határozta el, amely a világ termelését és fogyasztását szabályozni lesz hivatva.

— Zsidó Liceum Timisoara. A fiuliceum és leány gimnázium I. osztályába a beiratás június 25, 26, 28 és 30-án történik. A korlátozott számú helyre való tekintettel csak azoknak a tanulóknak tudjuk biztosítani a felvételt, akik június havában jelentkeznek. A fiuliceum II. oszt. 2, a többi osztályában 10—10 üres hely van. A leánygimnázium II. oszt. 5, a III. oszt. 15 üres hely van. A felsőkereskedelmi iskola I. oszt. 40, a II., III. és IV. osztályában 10—10 új fiutanoló vehető fel. A fiutanolók részére szigorúan kóser irtermátus.

— A Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesület f. hó június 25-én, csütörtökön este pontosan fél 9 órakor a Str. Londrei (v. Hosszu u.) 9. szám alatt tartja orvostudományi szakülését. Program: 1. Dr. Mátyás Mátyás: Adatok a gyomorresectiot követő panaszok okainak ismeretéhez. (Betegbemutatással.) 2. Dr. Herskovits J. Ritkább csontzületi megbetegedések. Röntgenképen. 3. Előadás: Dr. Heller József: Modern therapiás eljárások a klímakteriumban.

# KI A TIGRIS?

Minden idők legizgalmasabb bűnügyi filmje. Az Ufa hangos világprodukcója

Főszereplők: Charlotte Susa, Harry Frank, Gertrude Berliner

— Ujra több ezer zsák kávé égették el Braziliában, hogy az árak csökkenését megakadályozzák. Rio de Janeiróból jelentik: Santosban ma újra több ezer zsák gyengébb minőségű kávé égették le petróleummal és gyújtották fel. A megsemmisítésre ítélt óriási mennyiségű kávé öt órán át égett s ezalatt az egész városra sűrű, áthatlan füstfelhő borult. A lakosság egyre erősebben követeli, hogy a kávé ne égesse, hanem ha már meg kell semmisíteni, dobják a tengerbe.

— Leverték a houndarasi felkelőket. Newyorkból jelentik: Hondurásban Ferrara tábornok felkelő csapatai félnapos uccai harcot folytattak a kormánycsapatokkal. A csatát a felkelők elvesztették. A küzdelemnek száz halottja van.

— Mü- (Acetat) selyem házi vasalása a sok kár és panasz megszüntetése végett történjen a ruha belső oldalán 60—70° C. meleg vasalóval, mert ennél melegebb hőfok a selyem cellulose anyagát feloldja és a vasalás után erős fényfoltok maradnak vissza, amely fényfoltok sem vegyi tisztítás, vagy festéssel nem távolíthatók el. Bővebb felvilágosítást a Czik-cég kérésre nyújt.

— Megkezdte ülészakát a nemzetközi cukoripari tanács. Londonból jelentik: A nemzetközi cukoripari tanács ma megkezdte ülészakát. A tanács a Chatburn-terv kiépítését dolgozik, mellyel remélhető a cukortermelés rentabilissá tételének ujra elérése.

— Svájcban 28.000 szálloda van. Zürichből jelentik: A svájci állam kimutatása szerint az országban összesen 28.000 szálloda van 200.000 ágygal. A 20.000 ágyban egy év alatt összesen 16 millió ember alszik. Másfélmilliárd svájci frank tőke fekszik ezekben a szállodákban.

— Ujabb „trónkövetelő” lépett föl Magyarországon. Budapestről jelentik: Az Ujság tudósítása szerint százezres példányban terjesztettek egy manifesztumot, melyben egy Károly Rudolf trónkövetelő jelenti be igényét a magyar trónra. Károly Rudolf állítólag Rudolf trónörökös fia, aki minden jót ígér arra az esetre, hogyha a magyar koronát az ő fejére tesszik. Az új „trónkövetelő” kiáltványát mindenhol gunyos mosolygással fogadják.

— Magyar Kurir címmel jelent meg bucaresti kollégáink kitűnő új hetilapja, Németh Andor, a hírneves író és publicista szerkesztésében. Csupa szín, eredetiség, frissesség jellemzi ezt a hazagpótló új orgánomot. A legkitűnőbb újságírógárda irt pompás cikkeket az első számba: Fekete Tivadar, Németh Andor, Jávor Béla, Kakassy Endre, stb. A hetilap a kisebbségi élet legaktuálisabb problémáival foglalkozik — közvetlen bucaresti hírforrások alapján, ami már egymagában is biztosítja a lap iránti széleskörű érdeklődést. A lap minden árusítónál és minden trafikban kapható.

— Soffőrök szépségversenye. Bécsből jelentik: A Ringen a napokban szépségversenyre vonultak fel a magánautók és a taxik, amelyek ragyogtak a tisztaságtól, pedig nem a kocsik közül választotta ki a bíráló bizottság a szépségverseny győztesét, hanem a soffőrök közül. Verseny volt a legcsinosabb magánsoffőrök és taxisoffőrök számára, amelyben a keveszszámu bécsi női soffőr is résztvett természetesen. Az első díjat Lackner Károly magánsoffőr nyerte el s egyben megkapta a „Bécs lelegegansabb soffőreje” címet, a második díj Gaertner Sándor taxisoffőre lett, a harmadik pedig Pischek-Niesner Anna soffőrnő, aki egy autótaxivállalat szolgálatában áll. Az urvezetők sem voltak kizárva a szépségversenyből, de senki sem jelentkezett.

# NAPROL-NAPRA

Egy francia nő Londonban koffert, melyben nyolcezer font értékű ékszerei voltak, autaxiban felejtette. A taxisoffőr bevitte a koffert a rendőrségre, ahol ékszerszakértő megállapította a drágaságok értékét. Angol törvények szerint a soffőrnök joga van 1200 font értékű találási díjhoz.

A Fabre hajózási vállalattal a tárgyalások a Transatlantique válságba került hajóstársaság átvétele ügyében meghiusultak. A vállalat hajóparkját így a francia állam veszi át s az üzem folytatására szakértőkből és a kormány megbízottaiból összeállítandó bizottság fog alakulni.

A párizsi polgári bíróság előtt egy 25 éves magántitkárnő gyeomrektartási keresettel lépett fel egy nyolcvan éves tudós, az Akadémia egyik tagja ellen. A bíróság ítélethezatal előtt meg akarja hallgatni ebben az ügyben az orvosszakértő véleményét.

Az Empress of Britain, a Canadian Pacific új luxushajó-óriása Cherbourn-Quebeck közötti útján megdöntötte saját rekordját, amelyet első útján állított fel. Ezuttal négy nap és 12 és fél óra alatt tette meg az utat.

A Nautilust Plymouth állami hajógyárában fogják felkészíteni az északsarki utra. A buvárhajó ma indul az írországi Corkból Plymouthba. Wilkins kijelentette, hogy az északsarki utat nem adta fel. Annak a reményének adott kifejezést, hogy augusztus végén minden nehézségek ellenére is el fogja érni a sarkot.

A sin-Zeppelint újabb utra beállították a német D. vonatok rendes menetrendjébe. A szerelvény ma indul Berlinből s Magdeburgon, Halberstadton át Düsseldorfba tart, ahonnan a holnapi nap folyamán Hannoverbe indul.

## SZINKÖR MOZGÓ

Helyárak 10 és 20 lej

Anglia egészségügyi hatóságai nem járultak hozzá a papagályimport fel-függesztéséhez, mert még tartani lehet a papagálybetegség behurcolásától.

Ruth Nichols amerikai pilótanő európai óceánrepülő-startján hibás manőverezés miatt gépevel felborult és megsebesült. Felgyógyulása néhány napot igénybe fog venni.

## TOZSDE

Kolozsvár, 1931 június 24. Márka 39.98, holland forint 68, dollár 165.35, font sterling 817/4, francia frank 6.62, lira 8.85, cseh korona 4.99 1/2, pengő 29.40, dinár 3, schilling 23.70, svájci frank 32.70, zloty 19 1/2.

Bukarest, június 24. Francia frank 6.58 1/2, font sterling 816.50, dollár 167.90, belga frank 23.40, lira 8.80, svájci frank 32.65, cseh korona 4.98 1/2, schilling 23.65, márka 39.93, pengő 29.23, holland forint 67.65.

Zürich, június 24. Márka 122.50, holland forint 207.50, dollár 515.50, font sterling 25.09 1/2, francia frank 20.18 1/2, lira 26.99, cseh korona 15.26 1/2, pengő 90.04, dinár 9.11 1/2, lej 3.07, zloty 57.75, schilling 72.43.

**„OLLA” GUM**  
 a világmárka megóvja Önt a nemibetegségek-től.

**ORVOSÁT**

**ON GELLE**  
 szeszajlam  
 pasztát

növendékeine  
 gversenye

ották meg Heves  
 évi évzáró hang  
 svári katolikus gim  
 en. A hangverseny  
 asan hangsúlyozt  
 ez a hangverseny  
 si Piroskának, a fé  
 önek és pedagógus  
 Sulyos veszteség  
 zenéi életét, mely  
 a adott éveken át  
 komolyságot. Hisz  
 működése éppoly  
 számára, mint ha  
 e.

komoly perspektí  
 ot produkáltak A  
 aba, Beata Iliescu  
 atz Böske Hexen  
 sima és légies  
 ollák Margit igaz  
 lőt nyújtott. Klei  
 sége még egysze  
 zenéi konstrukció  
 meghuzásával  
 s zongorista. Far  
 Ruralia Hungari  
 al a sok tempera  
 it és nivós, ökonó  
 mezte játékát. Le  
 -moll-rapszódiaj  
 nagy muzsikali  
 tot. Róth Böske  
 tékos, feltűnő for  
 megérdemli a di  
 Mária, aki kivéte  
 l rendelkezik. Ha  
 bogóra van pre  
 Jolán kész, ki  
 popin F-moll bal  
 tértéssel és átér  
 gnagyobb elisme  
 zünk Blum Ilus  
 at igénylő Tocca  
 tésével, gördülé  
 közönség elragad  
 kiérdemelte. Fi  
 tuitív muzsikali  
 hatni hallgatóira  
 esti szereplése is  
 évésünket, hogy  
 erü művészpályá  
 ach-Taussig Toc  
 tellettusról. Doh  
 főlényes techni  
 ságot. Ami talán  
 ltszégéből: a pe  
 és a bachi po  
 világossága. Két  
 l előtte. A szép  
 tapsolt úgy a  
 eltávozó, kiváló  
 oskának.

(b. s.)

**asznál**

## SPORT

## A Haggibbor megerősített csapattal veszi fel a küzdelmet a Vasas ellen

Cluj-Kolozsvár, június 24. A Vasas csapata értesítette a Haggibbor vezetését, hogy a mérkőzésre komplett első csapatával érkezik a Vasas, melynek talán minden tagja válogatott játékos volt már, így szenzációt fog kelteni Kolozsvárt és nem valószínű, hogy talán az összes nemzetközi mérkőzések nem jártak olyan sikerrel, mint a Vasas vasárnap kolozsvári játéka. A Haggibbor Rosenfeld I. és II.-vel, valamint Klein Józseffel, de valószínűleg egyes posztokon még megerősítve veszi fel a küzdelmet a Vasas ellen és a mérkőzés sikere eleve is biztosított van.

Pénteken kezdődik a román-magyar tenniszverseny Bukarestben. A pénteken Bukarestben kezdődő magyar-román tenniszversenyre a két ország válogatottjai nagy előkészületeket tesznek. A két csapatból Misu és Kehrling hiányzanak s így a két nagy kreek nélkül a tényleges erőviszonyok jutnak kifejezésre. A mérkőzésre Magyarország részéről Bánó Lehel, Krepuska Tibor, Gabrovitz és Leeiner Pál összeállítású csapat vesz részt a versenyen.

Cochet kikapott a wimhledoni tenisz világbajnokságon. A kedden megkezdődött teniszvilágbajnokság szenzációja, hogy Cochet már első versenyén vereséget szenvedett Nigel Sharpe délafrikai játékoskal szemben, aki 6:1, 6:3, 6:2 arányban győzte a többszörös francia világbajnokot. Cochet ugyilátszik még nem heverte ki betegségét, amely hetekig ágyba döntötte és veresége ezzel magyarázható.

A verseny eddigi eredményei a következők:

Thield USA—Spence Dél-Afrika 6:1, 6:2, 6:2. Aoki japán—Duplaix francia 6:3, 6:3, 6:3. J. Sato japán—Kriby Dél-Afrika 6:3, 6:2, 6:4. Perry angol—Cummings USA 6:1, 6:1, 6:3. Perry angol—Gregory angol 6:3, 6:3, 2:6, 6:3. Collins angol—Kleinschroth német 6:3, 6:2, w. o. Borotra francia—Smith angol 8:6, 4:6, 8:6, 6:1. Brugnon francia—Leister angol 7:9, 6:4, 4:6, 7:5, 6:2. Austin angol—Malecek cseh 6:3, 6:1, 6:4. Matejka osztrák—Washburn angol 6:3, 6:2, 6:3.

## A kolozsvári kamara körletéhez tartozó kereskedők tíz százaléka sem tett eleget a cégjegyzésnek

Cluj-Kolozsvár, június 24. Az utóbbi napokban kissé megélezte a Kereskedelmi és Iparkamara cégjegyzési irodájának a forgalmát, azonban viszonyítva a bejegyzésre váró cluji és vidéki kereskedők nagy számához, még mindig lányhának mondható az érdeklődés. Dacára annak, hogy a régi kereskedő cégeknek az átjegyzésre kitűzött határidejének már majdnem a fele lelet, az átjegyzett cluji kereskedők száma nem éri el a 10 százalékot sem, pedig az idő gyorsan mulik és a kamara nem lesz az oka annak, hogy a megindítható kihágási eljárások sok kereskedőnek okoznak majd sok gondot és látást-futást.

Tájékoztató végett ismételn közli a kamara, hogy — végleges és részletes döntés hiányában — csak a következő foglalkozások bejegyzését és átjegyzését eszközöli: a kereskedők minden kategóriájára, tekintet nélkül arra, hogy az üzleti helyiségben, avagy a piacon gyakorlatilag, kereskedelmi ügynökök és bizományosok, pénzügyintézetek, biztosító intézetek (a két utóbbi csoportnál a helyi fiókok még alig jelentkeztek) vendéglők, kávéházak, kocsmák, sörcsarnokok, bodegák, tejszarnokok, szállítási vállalatok, (teher és személyszállítás a bérkocsik kivételével), kereskedelmi malmok, iparszerű cséplések, ékszer és órakereskedések, szőnyegraktárak.

Azok a kereskedelmi cégeknek, amelyek a fentebb felsorolás szerint bejegyzésre kötelesek, nem kell iparigazolványt váltaniuk. A ma fennálló cégek az átjegyzéshez kötelesek beadni vagy a törzskönyv, vagy az iparhatóság új keletű bizonyítványát, hogy cégük létezik. Új üzletek a kérdéshez állampolgársági bizonyítványt kötelesek csupán becsatolni és magukat személynazonossággal igazolvánnyal igazolni, engedélyhez kötött foglalkozásoknál pedig az erkölcsi bizonyítvány is becsatolandó.

## KÖZGAZDASÁG

## Uj hitelt keresnek a Creditanstalt romániai vállalatai

Kaufmann Oszkár tárgyal a hitelezés érdekében. Párizsból irányítják a fontos tárgyalásokat

Bucuresti-Bukarest, június 24. Kaufmann Oszkár, a Banca de Credit Roman vezérigazgatója néhány nappal ezelőtt külföldre utazott. Utját azokkal az eseményekkel hozzák összefüggésbe, melyek a Creditanstalt elhuzódó válsága miatt a Banca de Credit Roman konzernjének hitelezését érintik.

A creditanstalt, mint ismeretes, a Credit Roman konzernjén keresztül 46 romániai vállalatnál van érdekelve, részben mint főrészes, részben, mint hitelező. A Creditanstalt révén ezek a vállalatok többmilliárdtal tartoznak különböző külföldi pénzesoportoknak. Ezen hitelek megszerzésénél a Creditanstalt volt a közvetítő és a hitelnyújtásnál a Creditanstalt vagy mint részese, vagy mint giráns (garantáló) szerepelt.

A Creditanstalt szanálójának intézkedése következtében a nem hosszulejáró hitelekkel kapcsolatban értesített kaptak ezek a vállalatok, hogy e hite-

lek nem prolongálhatók. Ezek a többnyire rövid lejáratú hitelek cca. másfél milliárd lejt tesznek ki.

Mintegy ezen másfélmilliárdos rövidlejáratú hitelen kívül még több milliárdot kitevő Creditanstalt-giró, vagy kezességi angazmán is fennáll ezeknél a vállalatoknál, Kaufmann Oszkár tárgyalásait az is célozza, hogy a Creditanstaltnak ezen angazmánjai (a hosszulejáró hitelekkel) annak idején zökkenés mentesen legyenek lebonyolítva.

A Banca de Credit Romannál főrészes a párizsi Centraleuropäische Länderbank is és Kaufmann Oszkár ezen tárgyalásait a Länderbankkal együtt, a Länderbank támogatása mellett folytatja. A Länderbankkal kapcsolatban bonyolította le ugyanis annak idején a Buhusi-sal kapcsolatos tranzakciót és a Buhusihoz hasonló módon akarja rendezni a Banca de Credit Roman konzernjéhez tartozó többi vállalatok hitelezésének kérdését is.

## Színház—Művészet

## Ki a tigris?

A tigris Kolozsváron van!  
Óvakodjék a tigristől!  
A tigris Őnt is keresi!  
A tigrist állítólag a Szinkör Mozgóban látták!  
Ismeri Ön a tigrist?  
A tigrist ma leleplezik a Szinkör Mozgóban!

## A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJANAK KÖZLEMÉNYEI

Ma este Viktória, holnap este Diákszerelm Nagyön olcsó mozhelyárrakkal

Az évad diadalmas sikerű operett-újdonosságát, a Viktóriát adják ma este, a címszerepben Kondor Ibolyával. A férfi főszerepet vendékként Jung János fogja játszani, aki pár évvel ezelőtt innen indult művészi karrierje felé s most már a romániai magyar színházat egyik legnépszerűbb énekes bonvivantja. Főlépése elé rendkívüli várakozással néz Kolozsvár közönsége. A Viktória előadását nagyon olcsó mozhelyárrakkal tartják meg. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej.

Holnap este ugyancsak nagyon olcsó mozhelyárrakkal a Diákszerelm kerül színre, ez a ragyogó, 12 képből álló gazdag kiállítású revü-operett.

Szombat este 9 órakor KABARÉ sorsolással. Körülbelül 20.000 lej értékű nyerménytárgyak

Aki szombat este a jegyét megváltja, nemcsak élvezetes estét biztosít magának, hanem ha szerencséje van, nagy nyerményre is szert tehet. Gazdag műsoru kabaré lesz, mókák, tréfák, egyfelvonásos boházatok, magánszámok, énekek, táncok. Pompás mulatság lesz. Halász Lajcsi, az énekes cigányprimás kitűnő bandája élén muzsikálni, énekelni fog. Ezenkívül sorsolás is lesz. Jelentékenyebb nyermények: Egy páholybérlet a jövő évadra, egy zsölyeszék, egy támlásszék és egy erkélyszék bérlet ugyancsak a jövő évadra. Egy nagyjértékű cigarettatárca a legkedveltebb színészek bevett autogramjával. A Fotófilmnek egy remekbe készült albumja a színtársulat népszerű tagjainak dedikált fényképeivel, stb., stb. Sorsjegy nincs. A belépőjegy már maga a sorsjegy. A rendkívüli érdeklődésre való tekintettel jegyekről tanácsos előre gondoskodni.

Jó gyermekek figyelmébe!

Kérjük meg a szüleiket azok a jó gyermekek, akik jól vizsgáltak, hogy vigyék el őket szombat d. u. 3 órakor a magyar színházba, ahol a Dörmögő Demeter című

gyermekdarabot fogják játszani. Nagyon olcsó helyárak: Egy páholy öt személyre csak 100 lej. A legdrágább földszinti zsölye is csak 30 lej.

## A Magyar Színház heliműsora

Csütörtökön este 9 órakor: Viktória. (Nagyon olcsó mozhelyárrakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej.)

Péntek: Diákszerelm. (Operettrevü repiriz, 12 képből, nagyon olcsó mozhelyárrakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Kondor Ibolya, Véghelyi Iza, Ihász, Tompa, Selmeczy fellépésével.)

Szombat d. u. 3 órakor: Gyermekelőadás nagyon olcsó egységes, a mozhelyárrakkal is olcsóbb helyárakkal: Dörmögő Demeter. (Valamennyi földszinti jegy 30 lej, erkélyjegy 20 lej, páholy öt személy részére 100 lej.)

Szombat este 9 órakor: Vidám nyári kabaré. 20.000 lej értékű nyermény sorsolással. (Uj magánszámok, tréfák, egyfelvonásos boházatok, táncok, mókák. Sorsolás sorsjegyvetél nélkül. A belépőjegy maga a sorsjegy. Aki jegyét vásárol résztvesz a sorsolásban is. Első díjak: Egy páholybérlet a jövő évadra. (Bérlet ára 12.000 lej) Egy zsölye bérlet a jövő évadra, egy támlásszék bérlet a jövő évadra, egy erkély bérlet a jövő évadra. Nagy értékű cigarettatárca a társulat legnépszerűbb tagjainak emlék autogramjával. A Fotófilm által kiállított gyönyörű album a társulat tagjainak dedikált fényképeivel, stb., stb.)

Vasárnap d. u. fél 3 órakor: Első tavasz. (Operett-újdonosság, nagyon olcsó mozhelyárrakkal. Kondor, Véghelyi Iza, Ihász, Tompa fellépésével. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej.)

Vasárnap este 9 órakor: Harapós férj. (Operett-újdonosság, 3-szor.)

Hétfőn este 9 órakor: A nő vége. (Operett előadás nagyon olcsó mozhelyárrakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej.)

## Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtök: Ki a tigris? (Az Ufa világhírű hangos bűnügyi drámája, a legizgalmasabb, legérdekesebb német beszélőfilm, a Szinkör Mozgó új vetítő és hangos gépeinek bemutatása. Előadások: 3, 5, 7 órakor. Helyárak: 10 és 20 lej.)

Péntek: Ki a tigris? (Az Ufa világhírű hangos bűnügyi drámája, a legizgalmasabb, legérdekesebb német beszélőfilm. A főszerepekben: Charlotte Susa, Harry Frank, Gertrude Berliner. Előadások: 3, 5, 7 órakor, helyárak: 10 és 20 lej.)

Szombat: Ki a tigris? (Előadások: 5 és 7 órakor.)

Vasárnap: Ki a tigris? (Előadások: 5 és 7 órakor.)

## CORSO-MOZGÓ műsora

Csütörtök 5, 7, 9 órakor: A szívárvány. Szentimentális szerelmi dráma. Főszereplők: Marian Nixon, Lloyd Ingraham. Műsor előtt: Szenzációs hangos kabaré.

Péntek 5, 7 és 9 órakor: A szívárvány.

## RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEURÓPAI

Csütörtök, június 25.

Bukarest. 20.30: Szimf. hangv. Beethoven: Coriolan nyitány, zongora és zenekari hangv. VII. szimf. 21: Előadás. — 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Hangv. 9.30: Hírek. — 12.05: Házikvartett. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: A rádió világháboruban. 4.30: Cigányzene Szünetben pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5.40: Tamassy Andor felolvasása. — 6.10: Grieg hangv. Összel-nyitány, Peer Gynt, Sigurd Jorsalfar, Lirai szvit. 7.25: Az amerikai honfoglalók. 7.50: Hangv. 8.30: Hangv. Utána: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd Bura Sándor cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 21: Wagner-est. 22.40: Jazz.

Berlin. 22: Táncezen.

Frankfurt. 22.50: Táncezen.

Varsó. 18: Szólisták hangv. — 19.20: Grammfón.

Poznan. 20.30: Szólisták hangv.

Kattowic. 22.30: Hangv.

Milánó. 20.45: Ponchielli: Gioconda operája.

Róma. 21: Musszorgszkij-émlékhangv.

Prága. 20: Hangv.

Pozsony. 18.05: Grammfón.

Kassa. 19.40: Szlovák és cseh népdalok.

## Apróhirdetések

Bal tefilin, balkore, baltekée, Gefliigel sochet, der auch chimis, rasche und rumänisch unterrichtet sucht Stelle für 1 August. Adresse: Izraelita kámtor Ciacova, jud. Timis.

Elveszett egy drap selyem horgolt női táskával, kulcsokkal, 600 lejért. stb. Megtalálóját kérik jelentkezni az Uj Kelet kiadóhivatalában. Pénzt megtarthatja.

Négy szoba konyha és mellékhelyiségek augusztus elsejétől, egy parkettes üres szoba és ütlehelyiség berendezéssel azonnalra kiz. Minerva palota Regela Ferdinand.

Perzsi nyelvek elsőrendű minőségben minden méretben olcsón eladók. Régiókat keresünk. Arta Cluj, Str. Avram Iancu 3.

Önállóan dolgozó varróleányok felvételnek Zádor Margit divatszalonjában Cluj, Calea Regele Ferdinand 48., regela 8-9 óra között.

Lapunk egyik munkatársa reggel nyolctól fél tízig tartó elfoglaltsága miatt perfect magyar gépirónót keres. Jelentkezni az Uj Kelet kiadóhivatalában.

3 szoba, fürdőszoba, előszoba, konyha modern parkettes lakás a Wesselen uca elején kiadó. Értekezni a Góly Áruházban.

Irodának 2 szép földszinti szoba, lakásnak is kiadó. Str. Regina Maria 15.